

ZADRUGAR

G L A S I L O
N A B A V L J A L N E
Z A D R U G E
U S L U Ž B E N C E V
D R Ž A V N I H
Ž E L E Z N I C

V

L J U B L J A N I
L E T O • X V I I

4-5-6

V S E B I N A

LJUBLJANSKA POKRAJINA / NAŠA ZADRUGA / OSNOVANJE
ZVEZE ZADRUG DRŽ. USLUŽB. ZA TERITORIJO LJUBLJANSKE
PROVINCE / NAŠE OGNJIŠČE: DOM IN DRUŽINA / NEIZPOL-
NJENE MALE ŽELJE / MED MOŽEM IN ŽENO / 4. PISMO /
IZ KUHINJE: ENOLONČNO KOSILO / PISANO POLJE: KAKO
KITAJCI PREBIRAJO ČASOPISE ETC. / DESET VPRAŠANJ —
DESET ODGOVOROV / ZDRAVSTVO: NEKAJ O OTROSKIH
BOLEZNIH / RAZGLEDI: ČLOVEK IN LJUDJE / LEPOSLOVJE:
SKOZI DOLENJSKO ČEŠNJARIJO / ČUDOVITI OTROK / ZA-
DRUŽNI VESTNIK: IZ UPRAVE — GOSPODARSKI IN TRŽNI
PREGLED — ČEBELARSTVO — ANEKDOTE.

Obvestilo.

Ob zaključku lista smo prejeli razveseljivo vest, **da se bodo izplačevale akontacije na plačo tudi vsem onim železničarjem, ki teh akontacij niso prejeli.**

Ko našemu članstvu z zadoščenjem to sporočamo, jih obenem naprošamo, da po prejemu akontacij mislijo tudi na poravnavo svojega dolga pri zadrugi.

Zadruga potrebuje gotovino, če hoče vršiti svoje posle v dobro članstva. Zato vsem onim, ki jim bodo sedaj denarna sredstva dopuščala, priporočamo, da preidejo v zadrugi na gotovinski nakup.

_____ **Upravni odbor.**

Objava.

Trgovine zaprte — polletni popis blaga.

Polletni popis blaga, ki ga mora napraviti zadruga po predpisih pravil, bo dne 19., 20. in 21. junija.

Zaradi te inventure bo zaprta

manufakturna trgovina v Ljubljani dne 19., 20. in 21. junija ves dan, špecerijske trgovine v Ljubljani pa dne 21. junija ves dan.

Člane vljudno prosimo, da upoštevajo gornjo objavo in navedene dneve ne prihajajo nakupovat, ker bodo trgovine zaprte.

Obvestilo.

Za čas od 1. junija pa do 31. avgusta 1941 je bil uveden v naših ljubljanskih trgovinskih obratovalnicah poletni čas odpiranja, to je od 9. do 12. in od 16. do 18. ure.

Kupujoče člane prosimo, da upoštevajo poletni odpiralni čas in pravočasno nakupijo blago.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 4-5-6

Ljubljana, 20. junija 1941 — XIX.

Leto XVII

Ljubljanska pokrajina

Zadnja vojna na Balkanu je, kakor ostalim narodom na tem evropskem prostoru, tudi Slovencem odredila nov položaj in novo smer njihovega nadaljnjega zgodovinskega razvoja. Južni del slovenskega ozemlja, ki so ga zasedle zmagovite italijanske čete, je prešel v okrilje Italije, katere sestavni del je postal z znamenitim kraljevim ukazom z dne 5. maja t. l. S tem ukazom, ki ga je slovensko ljudstvo sprejelo z velikim veseljem in zadoščenjem, je bila ustanovljena

Ljubljanska pokrajina.

Člen 2. tega ukaza določa za novo pokrajino avtonomen ustroj, upoštevajoč etnične značilnosti prebivalstva, zemljepisno lego ozemlja in posebne krajevne potrebe.

Po čl. 3. in 4. izvršuje vladno oblast v Ljubljanski pokrajini Visoki Komisar, ki mu je dodeljeno v pomoč 14 predstavnikov, izbranih iz produktivnih skupin slovenskega ljudstva.

Čl. 6. odreja za osnovne šole obvezen pouk slovenščine, za srednje in višje šole pa fakultativen pouk italijanskega jezika. — Vse uradne odredbe se bodo izdajale v obeh jezikih.

Da se podčrta izjemni položaj Ljubljanske pokrajine, odreja čl. 5. ukaza, da za slovensko prebivalstvo te pokrajine vojaška služba ne bo obvezna.

Kraljevi ukaz z dne 5. maja 1941. je za nas Slovence in našo bodočnost neprecenljivega pomena. Z njim je zajamčen naš nadaljnji nacionalni obstoj in razvoj, priznana naša svojstvena kultura, v njem pa je izražena tudi skrb za naš bodoči gospodarski prospeh.

Postopanje novih državnih oblasti nas je že v prvem času po izdanem ukazju prepričalo, da se bodo njegove določbe dosledno in v celoti izvajale. Naše nacionalne, kulturne in gospodarske institucije so ostale ne samo nedotaknjene, temveč so v mejah današnjih izjemnih prilik deležne vse podpore. Tudi glede naše nabavljalne za-

druge smo imeli že večkrat priliko in dolžnost priznati, da pokrajinska oblast našo ustanovo upošteva in ceni ter da ima voljo, s svoje strani njeno delovanje podpirati. Zato ni nobenega razloga, da bi se glede nadaljnjega obstoja in uspešnega poslovanja svoje zadruge udajali dvomom in malodušju.

Naj bodo predstavniki državnih in krajevnih oblasti prepričani, da bo ves slovenski narod znal ceniti njih uvidevnost in naklonjenost, in naj verujejo, da hočemo s svoje strani lojalno prispevati vse, da se bo sožitje z velikim in kulturnim italijanskim narodom tudi v bodoče zgradilo na temelju medsebojnega spoštovanja in priznanja.

Naša zadruga

V zadnjih letih se je naša združna ustanova lepo razvila. Po svoji organizaciji, po prometu in po svojem delovanju na humanitarnem polju je predstavljala eno najmočnejših zadrug državnih nameščencev v bivši Jugoslaviji. Število članov je stalno naraščalo in je doseglo tik pred izbruhom zadnje vojne 9281. Preko 41.000 ljudi je bilo treba z vsemi življenjskimi potrebščinami oskrbovati iz naših prodajalen. Prodajalne v Ljubljani, Mariboru in na Jesenicah smo imeli pod lastnim krovom, bile so naša last. Vse to je bilo plod dolgotrajnega združnega dela naših članov-železničarjev.

Po prvem letu evropske vojne se je morala tudi naša zadruga boriti s težkočami prehrane svojih članov in njih rodbin. Vzlic temu, da smo bili v agrarni državi, je bilo včasih težko dobavljati najvažnejše življenjske potrebščine. Cene so bile v stalnem porastu, uvajali so se razni prehranjevalni uradi, ki pa so dobavo navadno le ovirali. Zaloge živil so se krčile, potrebno je bilo uvesti maksimiranje živil in njih pravično razdelitev na vse članstvo. Ljudje so postajali nervozni, morila jih je skrb glede bodoče prehrane družin. Pristop članov je bil vedno večji in njih zahteve tudi vedno večje. Kdor je imel denar, ta si je še nekako pomagal, v obupen položaj pa je zašel nezadostno plačani nameščenec in delavec.

V tem času je bila naša zadruga postavljena pred težke naloge. Če članstvo danes tega še ne verjame, se bo še lahko prepričalo in bo moralo priznati, da je vodstvo zadruge storilo vse, kar je bilo v njegovi moči.

Vojna je neposredno zajela tudi nas. Na cvetno nedeljo se je pričela. Ves narod je bil zbeگان. Mnogi uslužbenci in železničarji zapuščajo svoje domove; nekateri sami, drugi z družinami. V najtežjih okoliščinah je zadrugi uspelo, odpremiti v štirih vagonih za

ogljje živila na Dolenjsko za naše zadrugarje. Tudi za Rakek je bil odposlan vagon z živili. Preko Ljubljane so se umikali tudi železničarji iz Maribora in ostale Štajerske, z Gorenjskega in Notranjskega. Transporti so čakali na glavnem kolodvoru po več ur. Družine so bile lačne, žejne in prezeble. Zlasti otroci so trpeli. Zadruga je takoj izdala nalog, da se jim v naši gostilni in menzi brezplačno razdeli čaj in hrana.

V svojih skladiših je imela zadruga le še majhne zaloge. Zato je podvzela pri bivši vojaški upravi potrebne korake in uspela, da ji je odstopila nekaj vagonov najnujnejših živil. Po zmerni ceni je zadruga na ta način dobila nekaj vagonov koruze in jajc, nekaj tisoč kg sliv in pomaranč, 200 kg lešnikov ter nekaj perutnine. Vso to robo je zadruga plačala in je bila vesela, da jo je svojim članom mogla nuditi po nizki ceni. Dobili smo še konzerve, toda glede njih zadeva še ni rešena.

Kar je zadruga prejela, je torej plačala, odnosno bo morala plačati in je to razvidno iz uradnih dokumentov. Vse druge govornice so laž in obrekovanje naše ustanove!

Prišli so težji dnevi. Na veliki četrtek je množica plenila živila na kolodvoru. Nočemo teh prizorov podrobno opisovati, preodurni so bili. Navajamo le, da sta tudi dva vagona živil, ki ju je zadruga namenila poslati za evakuirane železničarje, postala plen mase, kljub temu, da sta bila zaklenjena z močnimi ključavnicami in zastražena. Ljudstvo je hotelo navaliti tudi na naše združne prodajalne, ki smo jih nepretrgoma pet dni in pet noči stražili in z odločnimi ukrepi preprečili izropanje.

Zadruga se je takoj po razpadu pobrigala za nadaljnji dotok živil. Uspelo je kupiti pri Prevodu 3 vagona sladkorja, 2 vagona masti, in 2 vagona fižola. Naša skrb je bila, da bi imeli vsaj za dva meseca najpotrebnejše robe na zalogi, čeprav samo v maksimirani količini. Težkoče so nastopile le pri dobavi moke.

Zaradi dobave moke je zadruga intervenirala tudi pri Visokem Komisarijatu in dobila zagotovilo vse pomoči.

Še danes se pojavljajo vesti, češ v zadrugi nimate ničesar, pri trgovcih je pa še vsega dovolj. Resnica je sledeča: V zadrugi dobiš danes še vse, razen kave; vse pa je maksimirano, tako da se med vse člane enako in pravično razdeli. Koliko dobiš pri trgovcu, če nimaš posebnih privilegijev, je našim zadrugarjem prav tako znano, le priznati tega nočejo.

Pri Visokem Komisarijatu se je ustanovil referat za združništvo. Priznati moramo, da se je z veliko vnemo lotil svoje naloge in po-

sveča mnogo pažnje našemu poslovanju ter ima tudi voljo povsod pomagati.

V Ljubljanski provinci je ostalo še ca 4500 članov naše zadruga s preko 19.000 ljudmi. Zadruga pa je vzlic veliki izgubi na članstvu še vedno na trdnih nogah in je sposobna za nadaljnje poslovanje ter so vse govorice o njeni skorajšnji likvidaciji neosnovane. Prav tako naj bodo pomirjeni tudi člani izven mej, ker bomo podvzeli vse korake, da bodo njih pravice, ki jih imajo pri zadrugi, zavarovane.

Z našimi prodajalnami v Mariboru in na Jesenicah pa v ostalem nimamo nobenih stikov. Znano pa nam je, da obe prodajalni v Mariboru še nadalje poslujeta. Prodajalna na Jesenicah tudi obratuje, vendar v omejenem obsegu.

Z novo nastalim položajem smo izgubili tudi vse zveze z našim Savezom v Beogradu. Ker nam pa je potrebna skupna zveza ali nekaka osrednja zadruga, ki bi zastopala skupne interese državnih uslužbencev, včlanjenih v raznih zadrugah v območju Ljubljanske province, so se zastopniki zadrug drž. uslužbencev s tega teritorija odločili, da se taka zveza osnuje. Visokemu Komisarijatu je bila v tej zadevi izročena spomenica, ki jo priobčujemo na drugem mestu.

Pozivamo vse naše člane, da naj trezno in z zaupanjem gledajo v bodočnost. S podporo Visokega Komisarijata bo zadruga nemoteno poslovala še naprej. Dolžnost nas vseh pa je, da se v svojem prizadevanju in združnem delu še bolj strnemo in vsak po svoji moči pomagamo lastni gospodarski ustanovi in s tem tudi samim sebi.

Osnovanje Zveze zadrug

drž. uslužbencev za teritorij Ljubljanske province

Priobčujemo spomenico, ki je bila izročena Visokemu Komisarijatu:

Ljubljana, 12. maja 1941.

Visokemu Komisarijatu province

Ljubljana.

Dne 9. in 10. maja t. l. so se sestali v Nabavljalni zadrugi uslužbencev državnih železnic v Ljubljani opolnomočeni predstavniki vseh zadrug državnih uslužbencev, ki se nahajajo na ozemlju province Ljubljana, z namenom, da razpravljajo o novo nastalem položaju.

Pri tem so ugotovili, da so z ustanovitvijo province Ljubljana nemogoče vsake nadaljnje poslovne in kakršne koli zveze z našo dosedanjo revizijsko

in poslovno zvezo, t. j. s Savezom nabavljajčih zadruga državnih službenika v Beogradu.

Zaradi tega in v zaščito zadrughnih interesov tega ozemlja so ti predstavniki zadrug sklenili, da ustanove zvezo zadrug državnih uslužbencev province Ljubljana in so v ta namen določili posebni pripravljalni odbor, ki ga tvorijo naslednji zadrugarji:

Klebel Emil, Ljubljana, Lužičko Srbska ul. 68 in

Luschützky Josip, Ljubljana, Koroška ul. 10 — od Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic, Ljubljana;

Jeras Ernest, Ljubljana, Tostojeva ul. 4 in

Outrata Drago, Ljubljana, Bleiweisova cesta 46 — od Kreditne zadruge uslužbencev državnih železnic, Ljubljana;

Žigon Alojzij, Ljubljana, Lavričeva ul. 9 in

Raič Slavko, Ljubljana, Vilharjeva ul. 41 — od Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev, Ljubljana;

Reisner Josip, direktor, Ljubljana, Igriška ul. 3 in

Dr. Kyovský Rudi, Novo mesto in

Marinček Ivan, Novo mesto — od Nab. zadruge drž. usl. Novo mesto;

Uršič Franc, profesor v Kočevju in

Štolfa Zdravko, davčni inspektor v p. — od Nabavljalne zadruge v Kočevju;

Koželj Ludvik, učitelj v Novem mestu in

Jurčec Ivan, Novo mesto — od Kreditne zadruge v Novem mestu;

Peterlin Alojz, šol. nadz., Kočevje in

Sosič Jože, tt. mojster, Kočevje — od Kreditne zadruge v Kočevju.

Magolič Srečko, Ljubljana, Wolfova ul. 3 — za Hranilni in posojilni konzorcij, Ljubljana;

Ing. Otahal Josip, Ljubljana, Knafljeva ul. 10 in

Gorkič Franc, Ljubljana, Jesenkova ul. 7 — za Stavbeno zadrugo državnih uslužbencev, Ljubljana;

Škof Franc, Dev. M. v Polju, Zalog št. 126 in

Cvetko Franjo, Ljubljana, Funtkova ul. 25 — za Čebelarsko zadrugo uslužbencev državnih železnic, Ljubljana;

Kampuš Rafael, Vižmarje št. 120 in

Marsel Ivo, Ljubljana, Tyrševa c. 87 — za Železničarsko splošno gospodarsko zadrugo „Žegoza“, Ljubljana;

Dr. Pečovnik Rudolf, ravnatelj, III. drž. realna gimnazija Ljubljana in

Čerček Srečko, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 9 — kot namestnika uprave Saveza v Beogradu.

Naloga tega pripravljalnega odbora obstoji v tem, da pripravi stilizacijo novih pravil te zveze ter vse ostalo, kar je potrebno za oblastveno dovolilo pri ustanovitvi zveze same.

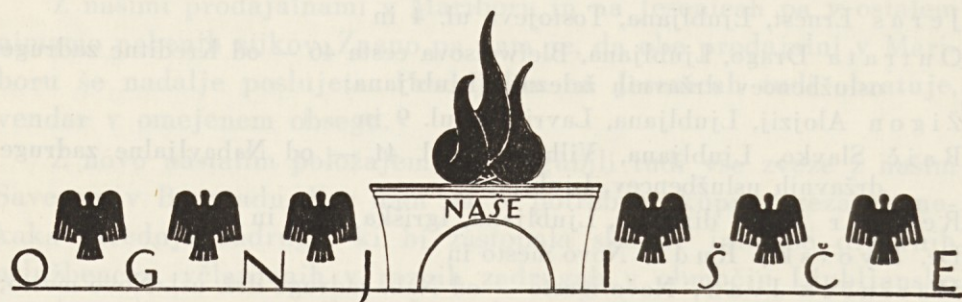
Dokler pa te predpriprave ne bodo dokončane, so predstavniki navedenih zadrug sklenili, da pooblaste naslednje zadrugarje, ki naj zastopajo interese teh zadrug in njihovega članstva pred oblastmi. V to pred-

stavništvo so pooblaščenim naslednjim zadrugarjem: Klebel Emil, Žigon Alojzij, Jeras Ernest in Škof Franc.

Gospoda Visokega Civilnega Komisarja vljudno prosimo, da prednje vzame na znanje in ga, v kolikor se bodo reševali združni problemi v naši pokrajini, tudi prosimo, da pozove prednje predstavništvo na posvetovanje in sodelovanje.

Za sedaj glede osnovanja nove zveze ne moremo še ničesar drugega sporočiti.

Dom in družina

Neizpolnjene male želje.

Naše življenje je polno malenkosti. Veliki dogodki, veseli in žalostni, prihajajo k nam največkrat nepričakovano in brez našega posredovanja; male pa največkrat ustvarjamo sami, sami jim damo veselo ali žalostno obliko. Zelo malenkostni so včasih vzroki, s katerimi grenimo življenje sebi in drugim.

Koliko takih malih neprijetnih dogodkov povzročijo včasih ljubeči starši svojim otrokom, ko jim odklanjajo kake male prošnje in želje in ko ne pomislijo, kako potrebna so otroška srca malih, pa prijetnih presenečenj. Nekateri starši so svojim otrokom pravi diktatorji. V njihovih rodbinah vlada skrajni totalitarizem! Vse mora biti tako, kakor si zamisli oče in mati. Nič ni čudno, če si odrasli otroci iz takih družin zažele proč od doma v samostojno življenje, kjer bodo lahko živeli po svojih željah.

Pred kratkim se je zgodil v neki hiši sledeči primer: Petnajstletna hčerka, izredno inteligentna, dobra,

zelo občutljiva, s posebnim okusom in dojemanjem dogodkov, je dobila nov plašč. Novi plašč je bil v njenem življenju velik dogodek, saj so bili še mlajši otroci za njo in oče je zaslužil komaj za silo. Glede kroja in blaga sta si bili slučajno z materjo enakih misli, nista pa mogli spraviti v sklad svojih okusov glede žepov in gumbov. Hčerka je izrazila svojo željo, mati je predlagala svojo. Močna materina narava po uveljavljanju svojih zahtev je zmagala nad dobro in občutljivo hčerko, ki se je vdala brez upora in s tiho žalostjo v srcu. Na njenem plašču so bili žepi in gumbi, kakršni so ugajali materi, ne njej sami!

V davni dobi dolgih kril, pa se je bilo zgodilo tole: Slučajno sem prišla na obisk v hišo, kjer so ravno imeli šiviljo. Že pri vratih mi pove sobarica, da gđc. Jana strašno joče v svoji sobi. Našla sem jo zvito na postelji in komaj sem jo toliko potolažila, da mi je povedala, kaj se je bilo zgodilo. Prve njene besede so bile: „Moja mama ni prav nič dobra!“ Ker so vsi nosili dolga krila, si je bila tudi ona zaželela, da bi bilo njeno novo krilo

za deset cm daljše od običajne dolžine. Mati se je odločno uprla in odredila dolžino, ki je bila primerna za njenih 16 let. Bogve kako dolgo je ta punčka nosila v sebi željo po daljšem krilu in je upala, da se ji ji bo spolnila, ko pride v hišo šivilja! Zdaj pa namesto veselja tako bridko razočaranje! Grem v sobo, kjer je bila mati in šivilja. Še prej pa sem v otroški sobi vzela veliko palico, ki so jo otroci rabili pri telovadbi. Stopim v sobo, se smejem in nič ne rečem, niti dober dan ne. Mati se ozre in reče: „Za božjo voljo, kaj pa to pomeni?“ Jaz: „To pomeni, da bo nekdo hudo tepen, če se Janino krilo takoj ne zdaljša za 10 cm!“ Krilo smo potem podaljšali za 6 cm in Jama je bila tudi zadovoljna. Mati je spoznala, da je delala hčerki krivico, ker se ni poglobila v njeno občutje.

V pubertetni dobi doživljajo posebno deklice včasih zelo težke trenutke. Pridejo časi, ko jih ne veseli nobena stvar in pravijo, da bi najraje umrle. Dolžnost matere je, da razume hčerko in ji pomaga preko tistih težkih trenutkov. Skupni sprehodi, izleti, morda kaka nova stvar, bo otroka razveselila in ga povedla na druge veselejše misli.

Otroci, ki niso še izkusili resnično hudih stvari, občutijo svoje male žalostne dogodke teže kakor odrasli. Zato je dolžnost odraslih, da jim pomagamo preko takih trenutkov, saj bodo morda kdaj sami pozneje, ko jih bo zadelo še kaj hujšega.

Megličeva.

Med možem in ženo

4. pismo.

Moja prijateljica iz šolskih let, lepo mlado dekle, mi je bila pisala, da bi rada prišla k nam za nekaj tednov. Umrla ji je mati, pa se zdaj čuti tako žalostno in osamljeno. Nisem ji mogla odreči te prošnje, ker sama vem, kako

je hudo, ako kdo umre v rodbini. Toda zaradi svojega moža sem se zelo težko odločila. Bila sva srečna in tretja oseba je bila med nama preveč. Tudi sem pomislila na nevarnost, ki bi lahko nastala za oba, če pripeljem v hišo mlado lepo dekle. Toda dekle se mi je smililo in nisem ji mogla odreči. Vedela sem, da je pošteno in dobro dekle in da se ni nikoli preveč zanimala za moške. Enid je živela zelo samotno življenje poleg svoje bolne matere. Doma ji je stregla z vso ljubeznijo in preveč je bila zaposlena, da bi bila mogla misliti na zabavo.

Pa je prišla v našo hišo Enid in zaljubila sta se, moj mož in ona, drug v drugega. Ljubezen so izdajale njune oči. Toda jaz sem jima še vedno zaupala. Tudi danes še verjamem, da ni prišlo med njima do težjih izrazov ljubezni, da me dejansko nista prevarila in da je bilo tudi za nju medsebojna simpatija težka preizkušnja.

Nek dan pa mi Enid pove, da mora nagloma odpotovati. Nisem jo popraševala preveč po vzroku, saj sem vedela, da beži pred čustvom, ki se je vzbudilo v njej za mojega moža. Toplo sem želela, da bi srečala v življenju človeka, ki bi ga imela rada in da bi pozabila na mojega moža.

Po njenem odhodu je bil moj mož čisto spremenjen. Nič več ni bil tisti veseli brezskrbni človek. Previdno sem napeljala pogovor na to delikatno vprašanje, in on mi je priznal, da se je zaljubil v Enid. „Ali, jaz imam tudi tebe zelo rad,“ je rekel, „in vem, da morem biti edino resnično srečen samo s teboj. Toda pusti me, da sam izvojujem bitko. Želim si živeti nekaj časa popolnoma sam. Vrnil se bom k tebi, ko bom čisto na jasnem s seboj.“

Odšel je in se vrnil po enem mesecu umirjen. Zdelo se je, da je pozabil na Enid. In ko smo pozneje zvedeli, da se je poročila, se je on resnično razveselil njene sreče.

Myra.

Iz kuhinje

Enolončno kosilo.

Prehajamo v tisti letni čas, ko dostikrat ne vemo kaj bi dali v lonec. Zelenjave še ni, krompir je drag, ni dober več in težko ga je dobiti. Mesa je malo, zelo se je podražilo, masti ne zajemamo več z veliko žlico, riža in testenin pa tudi kmalu ne bomo mogli več preplačati. Resne so skrbi, ki danes mučijo vsako skrbno gospodinjo, ki ji je zdravje svoje rodbine pri srcu. Da bi še naprej lahko pripravljale hrano v taki obliki kakor smo jo doslej, ne bo več mogoče. Nujno moramo pomisliti, kako preukreniti, da ne bo škode na zdravju in razvoju in da bo tudi naša denarnica prenesla te „novodobne zahteve“.

V vojujočih državah so uvedli tako zvano enolončno jed. Take jedi poznajo pri nas po deželi že dolgo, le da niso tako skrbno pripravljene in da jih ljudje pripravljajo zato, ker drugega ne znajo in se jim tudi ne zdi vredno razširjati svojega kuharskega znanja. Naše kmetske enolončne jedi so: ričet s fižolom, kislo zelje ali repa s fižolom, kislo zelje ali repa s krompirjem, kaša z zeljem itd. Vsak kraj ima svojo posebnost. Mestne enolončne jedi so pripravljene bolj skrbno. Kuharica, ki tako jed pripravlja, se mora zavedati, da naj ta jed vsebuje prav vse redilne snovi, ki jih potrebuje telo. Zato kuhajo v enem samem loncu vse vrste zelenjave, ki so si količkaj podobne. Med najboljše enolončne jedi spadata ričet in zelje s fižolom. Ričet je sicer zelo lahko prebavljiva jed, vendar ga ne moremo dosti použiti, če je pripravljen gosto in če je v njem dosti fižola. Ričet mora biti srednje gosta juha, kateri dodamo le malo fižola, pa veliko razne, na drobne koščke zrezane zelenjave, predvsem krompirja in korenja. Če stopi v ričet tudi pujssek, je seveda ričet še veliko okusnejši. Zelje prenese več fižola. Tudi v tej

mešanici kuhamo krompir in peteršilj. Pred kuhanjem zelje dobro zrežemo, ker je potem okusnejše. V zelju lahko kuhamo vsakovrstno meso: govedino, svinjino, klobase, pa tudi same kosti. Isto velja za ričet.

Po krožniku ričeta imamo potrebo po solati ali kompotu ali pa po čaši vina. Po joti (zelju in fižolu) imamo potrebo po močnati jedi, po močnati jedi pa seveda spet nekaj tekočega.

K omenjenima dvema enolončnima jedima moremo prištevati še tisto enolončnico, katere navodilo je bil naš list prinesel pred nekaj leti pod naslovom „Irska narodna jed“. Čitate ljice tega lista, ki takrat tega navodila niso prezele, so se o njem izjavile zelo ugodno. Irci pripravljajo to jed samo s krompirjem in jagnjetino, mi in drugi narodi, ki so jo po njih povzeli, pa jo pripravljamo z večjo domišljijo.

Kako pripravimo to irsko narodno jed?

V kozici razbelimo maščobo in lahko opravimo čebulo in peteršilj. Kakršno koli meso razrežemo na drobne koščke in pražimo pokritega na prav majhnem ognju, da se izloči iz njega čim več soka. Ko je meso že skoro mehko, dodamo paradiznikove mezge, po okusu dišave, nekoliko zalijemo in pričnemo nalagati: tenko plat drobno zrezanega krompirja, plast graha, pest dobro opranega riža ali testenin, spet plast katere koli zelenjave, zadnjo plast spet krompir. Po vrhu osolimo, popoprano, zalijemo še toliko z vodo ali juho, da vidimo skozi koščke krompirja vodo, pokrijemo s papirjem, v kakršnega nam v trgovini zavijajo slanino ali mast, in dobro zapremo s pokrovko. Para, v kateri se zdaj kuha naša jed, ne sme nikjer uhajati. Ko jed zavre, jo potegnemo na manjšo vročino štedilnika in jo pustimo dušiti še kakih dvajset minut. Če želimo imeti z jedjo nekoliko več tekočine, tedaj odstranimo papir in pokrovko, naredimo v sredi luknjo

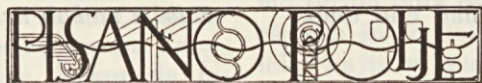
in zlijemo vanjo nekoliko vode ali juhe, pa nič ne premešamo, ampak spet dobro pokrijemo, prevremo in pustimo najmanj 5 minut stati, da se jed še sama pokuha v lastni pari in vročini, ki ji da tisti posebni okus, ki je lasten tej jedi.

Ta jed se odlikuje pred drugimi enolončnicami zato, ker je pripravljena v dušenju in ne kuhanju. Niti najmanjša hranilna vrednost ni bila s takim postopanjem izgubljena. Glede okusa posebej te jedi ni mogoče dovolj prehvaliti. Tudi je zelo nasitna in kar je še večje vrednosti, zelo lahko prebavljiva. To pa zaradi tega, ker je kri vsrkala vase vse one snovi, ki smo

jih telesu dovedli s pravkar zaužito hrano. S to jedjo smo tudi dobili nekaj juhe, mesa, močnato jed in pa več raznih zelenjav, ki bi jih posamezno danes nikoli ne mogli pripraviti, ker je vprašanje masti preveč pereče.

Nek inozemski zdravnik je ugotovil, da se njegov narod počuti zdravstveno veliko bolje sedaj, ko je količina maščob omejena, kakor preje, ko so ljudje maščobo uživali neomejeno. Ne moremo presoditi, koliko je resnice na tem. Vsekakor pa velja to za tiste, ki preveč radi uživajo mastne jedi. Pri enolončnih jedeh se nam pa ni treba bati, da bomo použili preveč maščob!

Megličeva.

Kako Kitajci prebirajo časopise.

Če pomislimo na ogromno prebivalstvo Kitajske, bi v prvem hipu bili prepričani, da izhajajo kitajski listi v milijonskih nakladah. Toda to ni tako. Na Kitajskem se tiskajo izvodi listov le v omejenem številu, toda kljub temu jih prebere mnogo ljudi. V velikih mestih zbirajo posebna podjetja že prebrane liste in jih nato dostavljajo svojim odjemalcem po znižani ceni. Zvečer namreč obiščejo uslužbenci teh tvrdk naročnike listov in pobirajo že prebrane liste, ki jih drugo jutro oddajajo dalje revnejšim ljudem. Po en izvod lista pride na ta način mnogim ljudem v roke, vendar traja to včasih po cel mesec, posebno na deželi. Tu ljudje večinoma ne znajo brati in se jim zato prebirajo časopisi po samostanih. V krajih, ki so jih zasedli Japonci, pa so prilike povsem evropske.

Na univerzi v Michiganu je delal prof. dr. Friderik Koller poskuse, koliko časa lahko človek vzdrži brez vode. Ugotovil je, da lahko človek zaradi žeje izgubi največ 6% te-

lesne teže. Preko tega odstotka se že kažejo znaki bolezni. Kdor je težak 70 kg, lahko brez nevarnosti za svoje zdravje izgubi zaradi žeje 4 kg. To stanje nastopi, če je človek brez vode tri ali štiri dni. Po tej dobi otrdi jezik, koža se suši, oči upadajo v očesne dupline.

Normalnemu človeku je potrebno na dan okoli 2000 cm³ vode.

Primes krvi črncev v drugih rasah je izredno velik, vendar malo znan. Tako n. pr. se nahaja precejšen odstotek zamorske krvi v žilah Špancev, kar je posledica večstoletne vlade Arabcev v Španiji, ki so s seboj pripeljali tudi črnce. To črnsko kri so Španci prenesli v Francijo in Holandijo, ko so politično oblast nekaj časa imeli tudi tu. Ko so jih iz teh dežel nagnali, se je okoli 500 Špancev izkrcalo v Hamburgu, tako da so mnogi današnji Hamburžani podobni španskim meščanom. Tudi Portugalci imajo precejšen odstotek zamorske krvi. Znamenita mešanica sta A. S. Puškin, slavni ruski pesnik in Aleksander Dumas.

Berači v New Yorku. Dognali so, da živi v New Yorku okoli deset tisoč beračev.

Na ekvatorju in okoli njega se komaj razlikujejo dnevi in noči po dolžini in to skozi celo leto. Sonce je v teh predelih zelo vroče. Prehod med dnevom in nočjo je tako hiter, da ni ne večerov ne zore.

Jezik Eskimov. Eskimi so eden od najbolj primitivnih narodov na svetu. Zanimivo pa je, da je njihov jezik silno težak. Mnogi misionarji se ga učijo in po desetih letih se še komaj dobro znajdejo v njem.

Medved, ki živi na Aljaski, je visok tri metre in težak nad eno tono.

Devet vprašanj - devet odgovorov

Kaj je danes najkrajše? — Večno prijateljstvo.

Kaj se najhitreje širi? — Svetloba in kleveta.

Kaj je najlaže? — Delati krivico.

Kaj je najteže? — Popraviti jo.

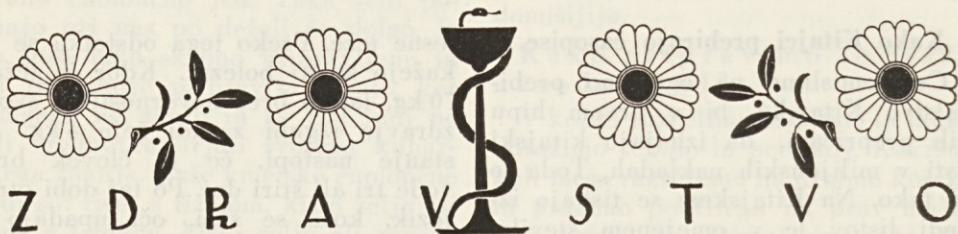
Kdo vse verjame? — Zadrugar.

Kdo ničesar ne verjame? — Zadrugar.

Kdo je kriv vsega zla? — Upravni odbor svetá.

Kdo je najbolj pameten? — Jaz.

Kdo je najbolj nespameten? — Ti.

Dr. Marij Avčin:

Nekaj o otroških boleznih.

(Nadaljevanje.)

V prejšnji številki našega lista smo povedali, kaj je v glavnem bistvo „otroških boleznih“, in izmed njih do slej opisali oslovski kašelj.

V drugo skupino otroških boleznih spadajo ošpice, norice in škrlatinka, bolezni, ki dobijo svoj viden izraz v spremembah na koži, dasi še zdavnaj niso „kožne bolezni“, temveč le znak in mera bolezenskega dogajanja v celotnem organizmu. Koža je, zlasti pri otroku veliko torišče najrazličnejših prirodnih in bolezenskih dogajanj, večkrat nam je odprta knjiga za najrazličnejše pre-

bavne, presnovne, živčne, nalezljive in parazitarne bolezni.

Vsi poznamo n. pr. koprivko, garje, zlatenico, turavost, srbež, trebušni in pegasti legar, zastrupljenje krvi itd. itd. Pri vseh teh boleznih lahko že iz samih znakov na koži spoznamo bolezen. Vendar pa vpliva na izgled teh znamenj, zlasti pri otroku, splošni ustroj bolnikov in so zato pri tem ali drugem več ali manj značilno izraženi. Otroški zdravnik, kakor tudi mamica, ki ima več otrok, dobro ve, da ima skoro vsaka „kožna“ bolezen pri vsakem otroku vsaj nekoliko različen videz. Pa vendarle lahko vlovimo nekaj značilnih sprememb na koži, na podlagi katerih se odločimo in povemo, katera bolezen je.

*

Nadaljujmo torej razpravljanje o otroških boleznih z ošpicami. Kaj je to inkubacijska doba, smo že povedali. Pri ošpicah traja 10—15 dni. Bolezen sama pa ima svoj značilen potek, ki ga lahko delimo v dve dobi:

1. **Preddoba** traja 3 do 4 dni, otrok ima vročino, ki je zdaj višja, zdaj nižja. V tem času vidimo več ali manj močno izražene vneto-kataralne spremembe na sluznicah; tako zatečejo veke, oči so rdeče in se solzijo, svetloba jih moti, nos izločuje kar naprej, žrelo je rdeče in požiranje boli, prav tako prasketa v grlu in otrok kašlja in mu pri tem hrope v prsih.

Če v tej preddobi odpremo otroku usta in z vso pazljivostjo premotrimo ustno votlino, potem čestokrat vidimo na sluznici male rdeče pike, na katerih sede bele bunčice, kakor da bi bili usta poškopili z apneno vodo.

Ko traja ta preddoba nekaj dni, poraste naenkrat vročina in bolezen preide v drugo dobo;

2. **d o b o i z p u š č a n j a.** Izpuščaj se najprej prične pojavljati na obrazu in za ušesi, potem polagoma prehaja na vse telo. Izpuščaj tvorijo mali in srednje veliki, nazobčani, nekoliko dvignjeni, temnordeči madeži, ki se včasih podlijejo s krvjo. Istočasno še bolj zatečejo, nahod je še hujši, prasketanje v grlu preide v hripavost, kašelj teži otroka še bolj. Če pogledamo v usta, vidimo, da je tudi po ustni sluznici temnordeč, nazobčan in nepravilen izpuščaj, prav tako na sluznici žrela. Istočasno nabreknejo tudi bezgalke, zlasti na vratu.

Kmalu pa pade vročina in bolezenski znaki počasi pojenjujejo, proti koncu bolezni, ko je izginil izpuščaj, se prične koža prav nadrobno luščiti in izgleda, kakor da bi jo bili nalahno posuli z otrobi.

Ponavadi bolezen ne zapusti zlih posledic, vendar pa niso komplicacije po ošpicah ravno redke. Pojavijo se lahko hude driske, vnetje

srednjega ušesa, pljučnica, ki ima težak potek. Če se bolezeni pridruži davica, je otrokovo življenje resno ogroženo. Če je kje v telesu, zlasti v pljučih, telo sicer že napol ugaslo tuberkulozno žarišče, je velika nevarnost, da jetika začasa ošpic ponovno vzplamti. Zato moramo skrbeti, da se bolezní izognemo, zlasti pri šibkih, bledičnih in na jetiko sumljivih otrocih in mlajših kot triletnih. Da bi na ošpicah obolelega izolirali in s tem oteli nevarnosti druge otroke, je večinoma že prepozno, kajti ošpice so nalezljive že v preddobi, še preden se je pokazal izpuščaj. Zato nam ne preostane drugega, kakor da ogroženemu, slabotnemu otroku vbrizgamo serum onih oseb, ki so obolele na ošpicah in so bolezen pravkar prebolele, kajti v tem človeškem serumu so snovi, ki preprečijo, da bi se bolezen pri otroku razvila. Včasih smo pa s tem serumom prepozni in nam preprečitev ne uspe. Vendar pa imajo v takem primeru ošpice mnogo lažji potek. V isti namen tudi čestokrat vbrizgamo otroku nekaj krvi, ki smo jo vzeli staršem, najbolje materi, ki ima v svoji krvi mnogo zaščitnih snovi proti vsem bolezenskim zlom, ki prete njenim malčkom. Če potek ošpic ni pretežak, potem otrok ne potrebuje nikakega posebnega zdravljenja. Vsekakor pa mora mali bolnik ležati v postelji vsaj še 8 dni, ko mu je že padla vročina. V sobi naj ne bo prevročje, niti premrzlo in zrak mora biti dovolj vlažen. Če pa je ugodno vreme, leže lahko otroci na prostem, s čimer večkrat lahko preprečimo nadaljnja pljučna obolenja. Če otroka svetloba zaradi vnetih in preobčutljivih oči preveč moti, zastrimo nekoliko okna bolniške sobe. Boljše je, da otroka z ošpicami ne kopljemo. Tudi za smotrno prehrano moramo skrbeti. Tako naj otrok dobi mleko, čaj, kavo, juho, kašo, sadne sokove in kompost. Na ta način

bolnemu doma prav lahko nudimo dobro nego.

Vsekakor pa moramo v vsakem primeru ošpic s težjimi pojavi na očeh, v nosu, v žrelu in grlu, prav tako v sapniku ali pri sumu na komplikacije v ušesu pravočasno poklicati zdravnika, ki bo lahko odklonil zlo, ki bi se dalo razviti iz sicer nedolžnih ošpic.

Po 3 do 4 tednih smejo otroci zopet v šolo, njihovi bratci in sestrice pa, če se jim je uspelo izogniti ošpicam, tudi teden dni prej.

*

Nadaljnja otroška bolezen so norice. Tudi pri njih se vrši za naše oči glavno dogajanje na koži. Znano je, da so norice zelo nalezljive in da se takorekoč prenašajo kar po zraku. Inkubacijska doba je 2 do 3 tedne. Bolezen sama nima nikake preddobe, otrok kar naenkrat dobi lahno vročino, malo je otožen in se mu nič kaj ne zljubi in na lepem se mu začno pojavljati po koži majhni, le kot leča veliki rdeči madeži, najbolj po trupu, pa tudi po obrazu in pod lasmi. Če opazujemo takle rdečkast madež, lahko le-ta izgine, lahko se pa prične nad njim koža vzdigovati v droben mehurček, ki je napolnjen sprva z bistro tekočino, kasneje pa tekočina postane motna in se nam zdi, da je gnojna. No, pa življenje tega mehurčka ni dolgo, že drugi dan se prične njegova vsebina sušiti, njegov vršiček se vpotegne in iz vsega nastane rumenkasto rjava ali pa temno-rjava hrasta. Te hraste odpadejo in po 2 do 3 tednih so otroci večinoma

zdravi. Vendar pa se lahko izpuščaj pojavlja po večkrat zaporedoma, kar seveda podaljša bolezen in tudi napravi zelo pestro kožno sliko, saj zasledimo na otroku rdeče pike, bistre in gnojne mehurčke, sveže in stare hraste, še zdravo in že ozdravljeno kožo, vse hkrati, tudi v ustih lahko vidimo mehurčast izpuščaj.

Bolezni ponavadi ne moremo preprečiti pri otrocih, ki so bili v bližini obolelega, prepozni smo že in izolacija nima pravega smisla. V večini primerov so se otroci že našli noric. Včasih lahko poizkusimo pri slabotnih otrocih s cepitvijo, tako da jim, slično kakor proti kozam, precepimo iz obolelega vsebino bistrega mehurčka na kožo. Vendar pa ta način ni zanesljiv, ker se nam včasih zgodi ravno nasprotno: namesto da bi cepili otroke proti noricam, jim jih vcepimo.

Pri noricah prav tako ni potrebno nikakega posebnega zdravljenja. Vendar moramo paziti, da so otroci v postelji, da dobe primerno hrano, da se ne razpraskajo, da imajo čiste roke in kratke nohte. Če jih koža le preveč srbi, potem jih lahko posujemo s salicilovim praškom ali z mentolovim špiritom. Če imajo otroci izpuščaje tudi v ustih, naj si jih izpirajo z vodikovim prekišom ali kamilčnim ali žajbljevim čajem. Ne smejo tedaj jesti prevročih ali preveč začinjenih jedi. Dobro je vedno, da zdravnik pregleda otrokov urin.

Ko dodobra odpadejo hrastice, naj otroci še malo poleže, potem smejo zopet v šolo.

(Nadaljevanje prih.)

Smola.

„Tisoč zlodjev,“ se je razjezi zdravnik, „že pet mesecev vas zdravim za zlatenico, sedaj pa mi poveste, da ste Kitajec.“

Iz gimnazije.

Profesor: „Od kod izvajamo besedo ‚ideja‘?“

Dijak: „Od besede ‚idijot‘.“

Človek in ljudje

(Premišljevanja, primerna za naš čas.)

Človek je dober, samo ljudje so slabi," smo ne dolgo tega čitali v nekem dnevniku. Ne vemo, kaj so si čitatelji ob tem izreku predstavljali. Gotovo jih je bilo mnogo, ki so si mislili, da izrek v tej svoji obliki nima prave miselne vsebine; saj morajo tudi ljudje biti dobri, če je človek dober! Drugi so se jedru resnice morda bolj približali in so ugotovili: Če je človek dober ali slab, lahko pokaže samo v družbi, torej v stiku z ljudmi; zakaj človek, ki bi bil od ljudske okolice popolnoma ločen ali izoliran, ki nima prav nobenih odnosov do človeške družbe (takih ljudi seveda ni, če izvzamemo razne Robinzone), tak človek ne more uveljaviti niti svojih dobrih niti svojih slabih lastnosti; vendar ga lahko smatramo za dobrega, ker v tem svojem položaju ne more nobenemu človeškemu bitju kaj slabega storiti.

Rekli smo, da se ta razlaga resnici že približuje, ali cele še ne zajame. Kajti človek lahko pokaže dobre ali slabe strani svoje narave tudi v razmerju do samega sebe in razen do ljudi tudi do ostale žive ali celo mrtve prirode (ljubezen do živali, do naravnih krašot itd.).

Kaj bo torej pravi smisel našega uvodoma citiranega stavka? Samo ena razlaga je še mogoča: Človek - posameznik v občevanju in udejstvovanju z drugimi ljudmi pokaže pod njih vplivom čisto drugačno nrav, kakor jo očituje kot individuum. Le močni značaji se lahko tega vpliva ubranijo. Učinkovanje okolice na izoblikovanje značaja je itak znana stvar in mora zlasti vsak vzgojitelj z njo računati.

Toda napačno bi bilo misliti, da vpliva samo družba na posameznika, tudi posameznik lahko vpliva na družbo, in to v dobrem ali slabem smislu.

Vzemimo enega izmed primerov, ki so za današnje čase zelo značilni in ki je razen tega tudi v skladu z namenom tega članka.

Poznam zadrugarja, ki je sam posebi resnično dober človek. Pa mu pride na uho, češ da je ta in ta funkcionar zadruge zagrešil

nepravilnost. To novico sliši še od druge, tretje strani; o njej se razpravlja tudi v družbi. Nastane seveda kritika, vse se zgraža, funkcionar je sojen in obsojen. Naš zadrugar je tudi med sodniki. Čeprav dober človek, ki v drugem primeru in prost vsakega vpliva nikomur ne bi hotel storiti krivice, podleže razpoloženju okolice in se brez lastne kritične presoje pridruži zboru obtožiteljev in sodnikov. Ko se zadeva ob neki drugi priliki pojasni in se izkaže, da je šlo za kleveto, je našemu zadrugarju kot dobričini hudo. So pa ljudje, ki gredo s hladno ravnodušnostjo preko krivice, ki so jo bili storili svojemu bližnjemu.

Vobče moramo — na žalost — priznati, da naši ljudje ne verjetno lahko delajo krivico, brez vsakih skruplov in brez najmanjšega očitanja lastne vesti! V združnem življenju zadnjega časa so bili v tem pogledu storjeni težki grehi. —

Tudi posameznik lahko vpliva ne samo na drugega posameznika s šibkejšim značajem, temveč na cele skupine, na maso. Takih primerov bi prav tako lahko mnogo navedli. So to resnično močne osebnosti, mnogokrat pa le širokoustneži in demagogi. V naših vrstah tudi teh ne manjka!

Semkaj bi spadal drug primer, vzet ne iz združnega, marveč iz političnega življenja, primer, ki smo podobnega morda kdaj doživeli celo na svoji lastni osebi.

Nekdo ni imel prav nobenega smisla za politiko (bilo je to že pred več leti), pa ga slučaj privede na neko politično zborovanje. Govornik z vznešenimi besedami propoveduje svoj (ali tuj) program, povečuje svojo stranko in devlje v nič nasprotno. Logičnega in kritičnega je malo v njegovem govoru. Toda spreten je in razume speljati poslušalce na pot čustvenega razpoloženja. Vsi mu pritrjujejo — neizvzemši našega, za politiko doslej nedostopnega prijatelja. (Izvzeti so samo „načelni“ nasprotniki, ali pri drugi stranki kakor koli angažirani zborovalci). Vse prešinja en duh, kot nalezljiva bolezen se polasti vseh in vsakogar neka „vistosmerjenost“; izvajanja govornika so vsem jasna, prepričevalna, njegov program edino pravilen in bi ga bilo treba z vsemi sredstvi takorekoč na licu mesta izvesti!

Ali, čim se množica razide, se v vsakega posameznika, gotovo pa v marsikoga (naš prijatelj je tudi med temi) vrne lastna pamet, čustva se umirijo, zopet nastopi trezno in samostojno presojanje. Vpliv okolice, onega demagoga in mase, je popustil, mesto ljudi nastopa zopet — človek.

Takih in podobnih pojavov je vse polno na vseh področjih človeškega udejstvovanja (religija, politika, narodnostni, stanovski in

razredni boji itd.). Povsod opažamo, da ob takih prilikah posameznik maso, ali masa posameznika kakor pravimo „za seboj potegne“. Včasih se izraža tako nastala „psihoza“ samo v navduševanju, mnogokrat pa pride tudi do ekscesov, do odvratnih dejanj, spričo katerih se neprizadeti trezni gledalci zgražajo in katerih se kasneje udeleženi sami sramujejo. Ni treba, da bi iskali take primere v zgodovini, v časovni in prostorni odmaknjenosti; priča smo jim bili v najnovjšem času v naši lastni pokrajini. Ostudni so bili prizori, ki smo jih n. pr. morali gledati na kolodvorih pri „razdeljevanju“ živil in blaga ob minulem prevratu.

Znanstveniki pravijo, da obstojajo glede vpliva posameznika na dejanja drugega posameznika in množice, kakor tudi narobe, glede vpliva množice na posameznika, izvestne dušeslovne zakonitosti, da so torej pojavi, ki smo jih na nekaterih primerih pokazali, nujni. Če je tako, potem teh pojavov prav za prav ne bi smeli obsojati, ampak jih lahko samo konstatiramo. Ali, vsekakor lahko konstatiramo še eno: Ljudje samostojnega in kritičnega mišljenja in krepkega značaja ne podležejo tako lahko vplivu mase.

Sedaj nam bo približno jasno, kako je treba razumeti resnico, da je „človek dober, samo ljudje so slabi“. —

Ko že govorimo o teh, vsem narodom, slojem in stanovom več ali manj lastni nravi, bi hoteli omeniti še eno, zelo grdo nagnenje, ki je značilno — tako se je na žalost v današnjih dneh izkazalo — baš za naše slovensko ljudstvo. Ovaduštvo se imenuje to nagnenje, beseda, ki nam gre težko izpod peresa, ali: non possumus aliquid contra veritatem (ničesar ne moremo proti resnici)! Resnica je to, in sicer tako, da je tudi drugi niso mogli prezreti.

Prav tako odvratno je hlapčevstvo in prilizunstvo. Delajmo razliko med tema dvema ter med spoštovanjem in vljudnostjo!

Naš mali narod se upravičeno ponaša z visoko kulturo. Toda k pravi kulturi spada tudi samozavest in ponos, v kolikor je seveda dejansko utemeljen.

Upamo, da našim premišljevanjem ne bodo zamerili tisti, ki se jih ne tičejo.

L. B.

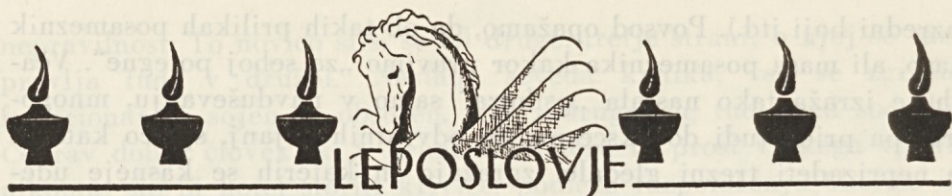

Ne ve kaj storiti.

Nekemu upravitelju podružnice niso dovolili preveč svobodnega delovanja. Vselej, kadar je storil kaj samovoljnega, je dobil od centrale oster opomin. Nekoč pa je dobila centrala od njega sledečo brzozjavko:

„Devet psov žre pošiljko gnjati. Odgovorite, kaj naj storim?“

Skozi dolensko češnjarijo.

Imej rad poklic, za katerega si se izučil: v njem si išči utehe! Prepopótuj ostanek svojega življenja.

Mark Avrelij, Dnevnik, IV. 31.

Veliki modrijan na vladarskem prestolu, kakršen je bil ta cesar, nam prigovarja, naj večkrat ostavimo „dom in babo“ ter ubremo stopinje v beli svet. Nasprotno mnenje pa zastopa madjarski mož, ki se ponaša s skoraj vladarskim imenom: Herczeg v glumi „Severna lisica“, kjer je igralec oznanjal z ljubljanskega odra: „Vrag vzemi tistega, ki si je izmislil potovanje!“

Resnica je po navadi v sredini: na sredi je pri zlati skledi! Zato potujem še jaz, a ne daleč. Ko je 7. dan „občila“ — kraševski naziv za april — pripihal svojo nedeljo, sem stopil v železniški voz. Dim in vročina sta me vrgla ven, da si poiščem udobnejše zavetje. Mnogi ljudje ne strpijo v čistem prostoru: komaj se nastanijo, ga brž otrujejo s kajo. Jaz pa če si privoščim tobaka, storim to vselej pod milim nebom.

V novem oddelku sem na klop odložil kosti svojega rojstva, kakor bi se izrazil potopisec Mencinger, in na tihem obsojal mladeniča, ki je praznil žepe in navlako metal po tleh, pljuvajoč obenem po vozu. „Iz zdravstvenih razlogov je zabranjeno pljuvati po podu,“ ga šaljivo opozori tovariš.

„Mar meniš, da pljuvam iz zdravstvenih razlogov?“ se obregne brezobzirni nedeljkovič.

Dogovorjene družbe ni v Lazih. Domov pa vendar še ne grem, ko sem že v turistovskih dokolenkah. Samščine se ne bojim. Sicer pa mi je s kraja stezo kazala domačinka, ki se dvakrat na mesec pripelje v rodno hišo iz ljubljanske službe: nekje izdeluje malinovec za mali novec!

Po suhi, peščeni strmini si kolena grizeva, medtem ko se nama v pleča smejejo s svetlimi očmi deviške Kamniške Alpe, ovite v mlad, nov sneg. Na prvi polici se poslovim od sopotnice in jamem po svoji navadi tratiti čas: ozirati se po narodi. Gledam, kako senice dolgorpeke uradujejo po drevju, se radujejo neznatnih žužkov in kukcev.

Meniščki mi nekaj po rusko odtujujejo, ponavljajoč neprestano „čudží, čudží“. Nemara cikajo na bližnje selišče Tuji grm. Zastonj sem kasneje pozvedal po nastanku tako čudnega zaselka.

Tu pa tam se pretrga zastor oblakov in zabliska se sinjina. Glej, aerodrom in Ljubljana sta teatrsko osvetljena v mrakotni soseščini. Kovinski trak lene Save se vije v daljino.

Zapustivši zadnjo — s slamo krito — hišo, ki si jo še lasté Lazi, naletiš na desno roko mejnik, okrušen na zgornjem koncu, tako da napis ni popoln, a letnica je 1754. Mnogovedni Badjura bi utegnil kaj znati o njem. Hribovita, globoko presekana krajina, polna pustih jarkov. Glej tu skupino pokončnih gladkih debel, kakršnim pravijo Notranjci: šibe. Zlasti so to bukve. Vrhovi se v ostrem pišu drgnejo, žalostno cvileč ali škripajoč. Pri nas v Loškem potoku pomeni to, da se duše v vicah trpinčijo po njih. Ponekod so vse veje obrnjene v isto smer. To je zbris ali vetrni vlak.

Za mano molči onkraj Save cela veriga grebenov, ko se spenjam mimo nizke hišice, pred katero stoje tri banjke, tri lempe, s katerimi po vsem videzu nosijo pitno vodo ti samotni prebivalci. „A Menina ni nema,“ mi šine na um dvoličen stavek, čitljiv v obe smeri, ako prihaja od meniti se; vendar je verjetneje iz: menihna (last menikov). Drugačnega izvora mora biti Menina v Prokletijah.

„Črü-pink“ neutrudljivo ponavlja ščinkavec, češ da je treba vodo prenašati v lesenih posodah, banjkah, a ne v lončenih, ki gredo rade v črepinje.

Po 2 urah prispe smučar ali izletnik na Jančje (794 m), jaz pa se po stari šegi ne pretegnem in zavlečem prihod.

„Evo poštni nabiralnik, če boš kaj pisal svojcem,“ mi prijazno zagode velik petelin, ponosen na svojo rdečo rožo, slično plamenu, morda tudi na ogleno-črni trobuznik ali slinček na prsih. Zastaven junak, vreden da je že od nekdanj predočeval nebeški ogenj. Ali ne pravimo še danes: postaviti komu rdečega petelina na streho?

Tu pod bivšo gostilno vitki macesni, pričakujoči novih igel in samozavestno ravni, kakor bi vedeli, da jih je v naše slovstvo presadil Stritar:

Trdo, joh, kakor macesen
v prsih ti srce leži,
prej bo pes rad jedel česen,
kakor me ljubila ti.

Ob obzidju bele cerkvice krenem na pokopališče, da malo pomislim na tiste, ki tvorijo po zatrdilu francoskega filozofa Comta večino človeštva. Njih bivališče je še dokaj snažno. Mnogi imajo

nagrobnike z imenom ali celo s šepastimi kiticami. Tukaj počivata na priliko Jurij Godec in Katarina Plesič, preden zarajata svojo poskočnico na sodni dan. Poleg njiju sta se potajila soznačnika Korânt in Kúrent, bajeslovna svirača, ki so ju izvajali iz quaranta (40 dnevni post) ali iz Corrent: bavarsko strašilo, slično bivši ljubljanski brni (Bären). Drugod slove ta priimek: Kóre, Kúret in še kako drugače. Toda dr. J. Grafenauer je naletel podobno bajno bitje na Ruskem. Zraven Bratuna se bratita Hojnik in Jelnikar, eno in isto pod različnim nazivom; dalje Marn in Maren. To ime, razširjeno po vsej okolici, ni brez lepega zvoka v slovenski književnosti, spomnite se na oba brata Marna iz Dragovška! Birk me je domislil pesnika Virka, Hribar pa popevkarja Korinjskega, Rakovec izvirnega besedavlja župnika Rakovca; toda Jerant me je pustil na razpotju med Jeranom in Virantom.

Pri vhodu v vežo božjo se blesti tabla v spomin žrtvam svetovnega požara. Med naselji se navaja Dolgobrdice, ki ga Krajevni leksikon 1937 pozna samo kot Dolgo brdo. Res je že čas, da je znanstven odbor pričel zbirati krajevne nazive s sklanjatvijo, s poudarkom in pridevniki kakor tudi nazivi stanovništva. Kadar izide tak priročnik, se ne bo več tiskalo: proti Jančam, kakor se je v članku „Pojdimo na Prežganje!“ 8. oktobra 1939, pač pa: proti Jančjemu.

Jančje, obljudeno menda že v predzgodovinski dobi, se še zmeraj ni posebno razvilo in se ne bo: življenskega prostora nima dovolj. Lokalijo je dobilo sto let prej nego moja mati svojega sina Antona, ki je upal ta dan priti v Veliko štango k svojemu imenjaku, čudežniku Padovancu iz Lisboe, pa ni prišel niti na Malo dolgo nogo. Zadovoljiti se je moral na Jančjem s podobo sv. Miklavža, ki zamorca krsti.

Redek je bil pred 30—40 leti v moji rojstni občini samosrajčnik, ki bi bil pred neznancom obstal in — navzlic kazalcu med zobmi — vprašal prepotnika: „Kečáu si pa ti?“ Navadno je vse zbežalo pred prihajáčem. Tako je tudi po teh zaselkih vsaka oseba nekam mrknila, kadar sem prikoral bliže. Nekoga sem pa le zasačil s pozvedbo:

„Kod pridem na Prežganje?“

„Todle,“ zamahne nejasno nagovorjenec, „držite se na desno,“ ter izgine.

Svet se globoko prevegne. Reber pokrita s starim drevjem. Črešnjev raj se pričénja tod. Pokrajina obiluje pa tudi s kostanjem in jablano. Spotoma sem nekaj drobiža našel in použil. Vevericam hodim v škodo. No, te pa tudi smrekove češarke pridno ružijo, kakor

pričajo opečnorjavi koceni. Tu pa tam opaziš samotno kmetijo po slemenih ali sončnih pobočjih. V globelih slutiš mline in morda ostanke rudarstva.

Ura je bila in bila dvanajst. Sedem na bukovo kalanico v meji in potegnem iz mršavega oplečnika zagozdo sira s šibiko kruha, nazvanega po ameriškem vegetarijancu „Graham bread“, pri nas baje grahov kruh! Gospa Copeland trdi, da se mu na Angleškem obče pravi že rjavi hleb, saj se je tam silno posplošil. Pri nas naj bi ga povsod uvedli, da bi se malo pocenil ta „otrobovec“, kakor sem ga krstil, ne vedoč, da ta izraz poleg „otrobnjaka“ že stoji v Pletteršniku. Namesto z maslom, medom ali marmelado mažem svoj „posevnik“ le z rimskimi rimami in ritmi:

Cena levis vel cena brevis fit raro molesta,

Magna nocet, medicina docet, res est manifesta...

ali po domače: kosilo bežno in malotežno ti bo redko nadležno; a če ga je dosti, ti pripravi slabosti, dé glas učenosti.

Pijača je bila samo na pamet, oziroma olupil sem dve žolti krogli vina ali žganja vpricho Prežganja!

Na um mi šine domačinov nasvet: Ravnajte se na desno! Razen tega mi je severno-zapad bolj ugajal zaradi nebesne modrine. Daljna Dolenjska je bila zastrta z oblaki. Hajdi torej na desno, nazaj na greben, akofudi ostanem brez Prežganja. Mastito stopam po slemenih, ovit v piš in sonce, razkošni vidiki vabijo pogled od vseh plati. Babilonski sončni bog Šamaš in njegova družica Aa ali Aja se vozita po nebu, bahava s svojim imenom, ki ga lahko tudi ritensko beremo.

Kar priznal bom, da mi je bilo lepo pri duši, zato sem vedro in veselo poskakoval, da bi me zadovoljno gledal sam dr. Fr. Mis, ki je prejšnji večer pri „Soči“ predaval o radostnem pogledu na svet, optimizmu, svetujoč, naj čim bolj odrivamo mrke, mračne misli, negujemo pa zabavne in kratkočasne. Vstran svetobolje, vstran svetotalje! Ali naj vam ponovim ono krasno prisposodbo, ki sem jo že nekajkrat omenil? Na poljani stoji razcveten grm, a jako bodičast. Mimo pride črnogledec in zavzdihne: „Ubogo cvetje, kako si s trnjem obdano!“ Za njim pa privihra dobrodušen dečko, obstane pri grmu in iz prsi mu privre srebrni žarek: „Poglejte, kako krasno je na svetu! Še celo med bodičjem so rože!“

Stopajoč po pasu, koder je pred 250 leti jezdaril Valvasor z Boženšperka v belo našo prestolnico, ne pokukam v nobeno hišo, da bi si ogledal starodedne statve, kakršne menda še precej šklopotajo po tem predelu. Tako vsaj je trdil dr. J. Rus v članku „Sostriški in kašeljški hribi“ (J. 12. maja 1929). V nobeno vežo ne vtaknem nosa,

kajti vsi domovi so zastraženi s priklenjenci, ki udelavajo ob mojem prihodu, tako da so mi sprožili v glavi Funtkove stihe:

Pasji glupci, kaj vas moti,
da tako razsajate?
Mesec gre po svoji poti,
pa če vsi nanj lajate!

„Ta gaber ima eno kolesce preveč — živordeče kolesce planinskega društva,“ mi je šinilo skozi možgane blizu slemenske vasi Gabrije, sosede Javoru, znanemu po človeških kolinah, kar me pozdravi neznan znanec:

„Dober dan, g. profesor! Je na vrhu še gostilna?“

„Po Badjuru je, v resnici pa je oblast točilnico zaprla, ker je ka-li brez dovoljenja prodajala alkohol.“

Kakor velikanska zelena Jurija se zdita dve stari drevesi, povsem oviti v bršljan: sijajna kulisa za opero bi bila ta zajedavca!

„Glej, glej, kako sodobno: kar dve nalivni peresi imaš,“ ogorim kmetskega fanta, ki gre z' drugimi verniki k večernicam. „Kedaj pa dozoré češnjje?“

„Sveti Vid je češenj sit. A zdaj je še daleč do tja. Saj vidite, tla so še vsa rjava. Pred svetim Jurijem trava ne gre iz zemlje, če jo s kleščami vlečeš; po sv. Juriju pa rine ven, če jo z betom nazaj zabijaš!“

Okamenelo morsko valovje! tako je označil P. Loti pogled na Črno Goro. Slično bi lahko dejal o tej valoviti pokrajini, čeprav ni nič opaziti. Za vsakim ovinkom se odpre nov pogled, nova oblika. Kar opravičen se mi vidi Rusov izraz v omenjenem sestavku: prelestna ljubljanska okolica!

Dren cvete, ves rumen in krivenčast, kakor da ga je res medved premikastil. Po tleh je tudi nekaj cvetja, zlasti trobentice, ki jih pridno jem. Upam, da se mi ne bodo oglašale iz telesa, čeprav po nauku danskega fiziologa salata dela človeka muzikalnega!

„Imajo tod dosti otrok?“ vprašam ženo, ki nese speče dete vbreg.

„Po 8 do 16 jih je v eni hiši. A spodaj v ravnici se jih že otepajo. Duhovniki pravijo, da je greh braniti se otrok.“

Potrdil sem jo v tej veri in pristavil, da so po vsem svetu po navadi največ pomenili ljudje iz ubožnih družin, trdo zapleteni v boj za obstanek.

Vobče narod pridela dovolj za preživitev, a lani (1939) je bil krompir zanič. „Obrodil ni,“ mi je potožila sobesednica. Po vseh hišah

ga niso okusili vso zimo. Po 2 Din plačevati kilo jim je predrago. Seme se je pač izrodilo, treba bo zamene. Na tem izkustvu nemara sloni vraža, da ta sadež obrodi, če ga „prekradeš“ (prineseš ukradenega od drugod).

Zgoraj strežejo kapnico za živino, niže sem naletel na močno žilo pitne vode, zajete v cementno korito. Bolj in bolj se bližam mokremu svetu. Pod menoj besní Bésnica, ki žene 10 mlinov in jo jaha 10 mostov.

„Po tej dolgi dolini so nekdam živeli hudobni ljudje, ki jih je gosposka pridno obešala,“ mi pojasnjuje dečko naziv Besnice (obesnice!). Priznati pa moram, da me razlaga ni preverila. Tu pač tiči koren bes kakor v Zalogu z ali (zli). Trubar še pravi: zali hudič!

Široke pete pa bel kofe pa se gre! je v prejšnjem stoletju navažala pogoje za spešno hojo Bajtarica, nazvana med našimi otroki „Vrba“, ker je s Hrvaškega nosila butare šib, namenjenih za rešertarske vitre, v Ribniško in laško okolico. Široke pete so se prilegale tudi meni, saj sem brzel nizdol ko po strehi od češnjevitih Vnanjarjev. Po tej rebri sem se v duhu pisal Skorópadskij, kakor oni hetman, ki so ga Nemci 1917 postavili za vladarja v Ukrajini in je skóraj, še tisto leto, sfrčal s prestola.

Sfrčali pa so v tem trenutku sami ščinkavci iz ozimine, deset živalskih duš oziroma par, ki so se zbale takega copolota, hitečega na vrat na nos nalik besni Besnici. Kmalu sem čez reko. Zdaj pa navkreber. Kvišku srca! Cesta je silno vijugasta. Zato prečkam skozi hosto. Često ovinkarim radi zaprek. Na beli, gladki trak stopim pred župančičevo gostilno „pri Pečarju“ na sedlu Ilovki, kjer je včasih moževal pokojni slikar P. Žmitek. Nevšečna „prda“ (otroški izraz za motor) mi je zasmradila ozračje na znamenitem Pečarjevem klancu, ki te po zavojicah privede mimo vasi Češnjice v dolino. Napis „Sostro 69“ na nedodelani, a že naseljeni hiši, me je spomnil francoskega izraza za tak lik: numéro tête-bêche, recimo: „nogoglavka“, dá isto sliko, če število narobe postaviš. Še več poslopij je novih in vse je pripravljeno za pozidavo doma, ki je pred tednom ponoči pogorel. Nočni požar v soseski je nekaj pretresljivega. Iz l. 1895. ali tam okoli imam pred seboj svojega očeta, ki ob takem Neronskem prizoru bega po sobi s čevlji v rokah in vprašuje: „Kje so mojí čouli?“

Sostro se mi zdi sestra moje rodne župnije, saj imata obe sv. Lenarta za priprošnjika. Tudi ime kaže skupnost: Loški p o t o k in Sostro (če ta beseda pomeni: stok, stočišče, stočje, sovoden). Tu so namreč največje slovenske sovodnje. Tu se stikajo in stekajo: Besnica, Ljubljanska, Sava, Kamniška Bistrica. Tu je domovina ljubljanskih peric. Tu te pridne ženske „sós tro“ ali umazanijo mencajo

in tu si je nekdo izmislil obratnico, ki se čita v obe smeri (palindrom, fran. phrase Janus, nem. Wortgleichung): „Perica reže rep“. Sostrsko Zasavje imenuje J. R. „zahodni del jančarskih črešenj“. Tukajšnji grad, nem. Osterberg, je na vzhodu stražil področje ljubljanskega mestnega sodnika, pobirajoč obilno vodno mitnino. Bližnji Zalog je bil ena najpomembnejših 14 vlačilnih postaj od hrvaške meje navzgor, sedaj je še privlačna železniška postaja. Sosednji Kašelj mi zveni kot dalmatinski Košljuni, odmev latinskega gradu „castellum“, kakor kočevski Kostel.

Pustivši svojega zavetnika sv. Antona s pujskom na kapeli v Lenartovi župniji, sem pešočil v Zadvor. Tu sem opazil prve dre-mavke ali zvončke, ki smo jim otroci dejali cingeljci, v Poljanski dolini pa so ženinčki. Morda jih je prekrstil kak študent, ki je latinski naziv galanthus razumel kot galanten?

Večerí se. Vsako zrno peska ima ogromno senco ker žaluje za svetlim Febom. Škrjanec-raketa lovi poslednje žarke in jih prši zviška na kolesarje, ki žro kilometre kakor laške makarone.

„Fant, kaj bi rad? Kaj me tako gledaš?“

„Eno figo!“ se odreže drzni paglavec.

„Na jo,“ sežem v papirni zavojček, ostanek od kosila in malice.

„Joj, kaj bo s tabo!?“ zajavka napol v šali sestra.

„Kaj bo pa s kravo, ki je trikrat večja!“ se posmehne mali navihaneč.

Na levi stoji Bizovik, krščen po bezgu, vražarskem grmu, dalje Dobrunje, o katerem mi je neki svečenik povedal krilatico: „Dobrunjci so vsi junci, le Vrbèk je bik“. Cincam skozi Spodnjo in Zgor-njo Hrušico, željan dobiti v usta medeno tepko, kajti grlo se suši. Na srečo piha pometač Veter pravokotno na neskončno Litijsko cesto, ki oddaleč napoveduje belo, to je prašno Ljubljano, kakor mi neki Primorec tolmači svetli priimek. Sliko mršavega filozofa Tolstega sem že pustil na neki vili za seboj. V dalji štrlita vijolična sescà, Grmada in Šmarna gora, proti nebu. Sonce škili izza debelega kita, ki se je zasidral na obzorju. Za pleči mi je ostala Štépanja vas. Oh, zdaj vem: kamorkoli pridem, povsod mi je Štépanja vas, tako so se mi po 10 urah hoje razboleli „ubogi trpini“ (izraz francoskih precioz za enajstice, noge). Kurja vas se vleče ko kurja čreva! Kaj si hočeš: moji dijaki imajo duhovne manevre danes, jaz pa telesne! Izberem si nedolžno jagnje za žrtev. In sedaj ko tipkam svoje spomine, vidim v tem usodo: z Jančjega sem se zaletel na jančje!

Dr. Anton Debeljak.

Čudoviti otrok

Medtem ko je srkal kavo je gospod Debevec s skoro doktorskim izrazom izrekel to globoko modrost:

„Če je življenje tako drago, je to le krivda porabnikov: z malo več dobre volje bi bilo vse drugače.“

„Misliš?“ sem menil neverno.

„Nič; misliš, misliš! Če se kruh draži kar naprej, naj bi ga nihče ne kupoval. Cena mesa je postala že kar vratolomna; dobro, naj ga nihče ne je. Sočivje se prodaja po dvojni ceni; prav, naj ga pojedjo sami kmetje... Tako za surovo maslo, mleko, vino in druga živila. Enostavna, povsem enostavna stvar, skoro tako kot Kolumbovo jajce. Samo malo pomisliti je treba...“

„Dragi Debevec,“ sem dejal, „tudi drugi so še pred teboj mislili na to. Kaj ni nekdo že skoro navadil konje živeti brez hrane, a prav tisti dan, ko so se že navadili stradati, so poginili. Dragi prijatelj, vidiš, da je razlika med primerom in poizkusom in da že raje plačam malo dražje svoj zrezek, kot pa da bi poizkusil stradati.“

Moj prijatelj še iz otroških let, je prekrižal roke na prsih in me z vzvišenim omalovaževanjem motril.

„Vsi skupaj ste navadna tolpa kretenov! Samo tožite in niti najnavadnejše žrtve ne prenesete! Seveda, potem drugače ne more iti... Kar se mene tiče, se bom boril dalje.“ — „Ne boš več jedel?“

„Ne, bom jedel! Moja metoda je brez vrednosti; če se je vsi ne oprimejo! Samo v nekih primerih se bom boril proti navijalcem cen. Na primer: sedaj se bližamo počitnicam. Vsi profesorji bodo na moč pritisnili dijake, da bodo ponavljali tvarino za izpite in bodo zahtevali denar za poučevanje... Za to, ali imajo starši denar ali ne, se seveda ne bodo brigali... No, prav, jaz pa sem se odločil, da moj mali Janez ne bo hodil k njihovim ponavljanjem in jim bom s tem pokazal, da niso neobhodno potrebni. Da se boš malo razmigel po tem kosilu, ki sem ti ga imel čast nuditi, ga boš malo izprašal o snovi izpitov... Ne pači se tako, ne bo hudo; moj dečko je najinteligentnejši frkovec, kar si jih kdaj videl; če te ne bo presenetil s svojo ostro in nezmotljivo logiko, nisem več tvoj prijatelj.“

Skočil je pokonci in klical:

„Janez!... Janezek... Takoj pridi, tristo zlodjev!“

Skoro hip za tem je pomolil glavo v sobo zakoniti dedič mojega prijatelja in njegove žene. Na glavi je imel šumo gostih, črnih las, bistro je gledal in je kar korenjaško izgledal.

„Ni lep moj dečko?“ ga je ponosno ogledoval oče.

„Veličasten, čudovit,“ sem odgovoril. „No, Janez, pričela bova z zgodovino... Povej mi, kdo je bil sin in naslednik Henrika IV?“

Nekam poniževalno me je premeril Janez in takoj odvrnil:

„Henrik V.“

„To ni točno,“ se je vmešal oče, „a je logično. Nadaljuj!“

„Morda bi z zgodovino nehala, zadostuje tudi to. Kaj pa slovnica? ... No povej mi moški spol od osa?“

„Osel.“

„In ženski spol od „jazbec“?“

„Jazbina“.

„In kaj je „jajce“?“

„To je samostalnik, ker pomeni tvarino!“

„Kakšnega spola je?“

Janez me je krivo pogledal, me nekaj trenutkov motril, kot da bi mu hotel nastaviti past, in po kratkem premišljevanju dejal:

„Ne morem povedati vnaprej: ali bo moškega ali ženskega spola, ati petelin ali kokoš...“

„Vidiš, to je logično,“ se je očetovsko navduševal moj prijatelj „in fantu je komaj petnajst let! Ali si presenečen?“

„Ne zanikam,“ sem odvrnil.

„Kar nadaljujta! Vprašaj ga kaj iz računstva, boš videl!“

„Ali ste že vzeli kvadratne korene?“

Janez je odkimal: „Ne, gospod; naš učitelj nam ni nikdar govoril o oblikah korenja. Sploh pa se poljedelstva v šoli ne učimo.“

„Bodimo sedaj bolj enostavni,“ sem dejal. „Vzamem ribo in jo razrežem na štiri dele; potem pojem eno, dve, tri, štiri četrtine... Kaj ostane?“

„Koščice.“

Zdelo se je, da bo Debevec počil od smeha. Kar zvijalo ga je.

„Ali te je zabil,“ je hlipal, „zabil te je, da te bolj ni mogel... Sijajno... Kar nadaljujta...“

„Torej Janez, recimo, da duhaš z nosom, gledaš z očmi in poslušаш z ušesi, povej mi, katera stvar ti prinese tisto sladkost pri jedi...?“

„Keksi in marmelada.“

Ob mojem vedno bolj naraščajočem presenečenju je Debevec navdušeno izjavil:

„Moj dečko je pravi čudežni otrok! Samo eno vprašanje mu še daj, ker ne bi rad, da bi ga duševno uničil.“

Z zadnjim naporom sem hotel ustreči prijatelju.

„Ne vem, dragi dečko, če boš postal učenjak, a prav lahko boš odličen trgovec kot tvoj oče: povej mi torej, kaj je to „blago“?“

„Blago? O, vsaj vem kaj je to, blago. To je tista stvar, ki si jo mama zatlači v uho, starejša sestra pa v nedrja.“

Po tem odgovoru sem bil končnoveljavno potolčen.

(Poslovenil V. B.)

Zadružni vestnik

Iz uprave

Redna letna skupščina zadruga

V številki 5. letošnjega „Zadugarja“ smo obvestili delegate in člane, da bo redna letna skupščina 25. maja 1941.

Mednarodna napetost in nevarnost izbruha vojne z vsemi zapletljaji in posledicami, ki so neizbežno povezane s takimi pojavi in dogodki, vse te činjenice so povzročile ovire, da upravni odbor ni mogel in še ne more pravilno sklicati redne letne skupščine.

Ko bo možno, bo upravni odbor takoj sklical redno letno skupščino. Prosimo delegate in člane, da gornja pojasnila vzamejo na znanje.

Gotovina in kredit

Med člani je razširjeno mnenje, da je zadruga ves nakup na kredit ustavila. To je povsem napačno.

Zmedo so povzročile izplačane akontacije, ki so jih prejeli nekateri v različni višini.

Prav člani, ki so prejeli večje akontacije, so istočasno zahtevali tudi večje kredite pri zadrugi. Tako se je razširila vest, da dobijo člani poleg akontacij še pri zadrugi na kredit živila za tri mesece, manufakturo pa v višini enomesečnih prejemkov.

Ker se je kreditiranje izrabljalo, je bila uprava primorana ustaviti kredit, in sicer za manufakturo popolnoma, za živila pa tistim članom, ki niso poravnali dolga za stara živila. Zaradi evidence se je odredilo, da se daje kredit za živila le z dovoljenjem kreditne pisarne.

1. maja t. l. se je odtegnila vsem uslužbencem in delavcem akontacija do višine enomesečnih prejemkov, zaradi česar večina uslužbencev ni prejela svojih rednih prejemkov. Tudi zadruga ni prejela nobenih odtegljajev. Prav redki so bili taki člani, ki so prejeli akontacije in poravnali naknadno svoje denarne obveznosti do zadruga. Posebno so bili prizadeti uslužbenci in delavci, ki so prejeli enomesečno akontacijo ali manj, pa so morali vso akontacijo takoj poravnati. Zato so taki zašli v gnotne težkoče.

1. junija so se prejemki zopet redno nakazali. Kljub temu mnogi člani svojih dolgov pri zadrugi niso poravnali, nekateri pa so plačilo popolnoma odklonili. Razumljivo je kolikor toliko to za uslužbence, katerim se je vsa akontacija naenkrat odtegnila, popolnoma neopravičljivo pa je to za tiste člane, ki odplačujejo akontacije v obrokih, pa še dosedaj niso plačali živil, ki so jih dobili za mesec april.

Zato veljajo v bodoče glede kreditiranja naslednji sklepi upravnega odbora:

1. Živila dobi na kredit vsak član, ki je plačal dolg za prejšnja živila. Kredit dovoljuje kreditna pisarna na Masarykovi cesti v 1. nadstropju, soba 11.

2. Članom, ki so zašli zaradi zgoraj omenjenega razloga v plačilne težkoče, pa bi kljub temu radi ostali pri gotovinskem nakupu, upravni odbor dovoljuje odplačevanje zaostalih živil in dolga za manufakturo na obroke, in sicer največ na 6 obrokov. Ta olajšava se dovoljuje le po osebni dogovoru. Člani naj se oglasijo v kreditni pisarni in prinesejo seboj nakupovalno knjižico.

3. Člani pa, ki odklanjajo sploh vsako plačilo starega dolga, v bodoče tudi za gotovino ne bodo dobili ne živil ne manufakture. Dolg bo zadruga izterjala s prepovedjo na plačo.

4. Manufaktura se izdaja načeloma le za gotovino.

5. Stari dolg na manufakturo se odteguje nespremenjeno v dogovorjenih mesečnih obrokih, razen v primeru osebnega dogovora po t. 2.

6. Novi člani dobivajo vso robo (živila in manufakturo) samo za gotovino.

Konferenca delegatov

Ker še ni bilo skupščine, da pa bodo delegati poučeni o sedanjem poslovanju zadruge in o poslovanju v poslovnem letu 1940., je sklenil upravni odbor, da povabi vse delegate območja province Ljubljana na konferenco, ki bo v nedeljo, dne 29. junija ob 8. uri v sejni sobi zadruge na Masarykovi cesti št. 17. Vabimo vljudno vse delegate, da se te konference udeleže, da se poučijo o položaju zadruge, povejo upravnemu odboru svoje želje in želje članstva ter poročajo nato članstvu o delu in uspehih naše ustanove.

Postrežba v zadrugi.

Lepa beseda lepo mesto najde, pravi star pregovor. Na ta pregovor opozarjamo vse brez izjeme, ki posečajo zadržno prodajalno, gostilne, menzo in mlekarno. Surovi nastopi, zbadljivke ter neopravičena in nevljudna kritika rodijo reakcijo in vsak zabavljáč dobi na tako obnašanje primeren odgovor, s katerim po navadi ni zadovoljen in zvrča krivdo na druge, to je na uslužbence in odbor.

Upravni odbor pazi na to, da zadruga, oziroma uslužbenci točno poslujejo, da so vljudni in prijazni in da oddajajo živila vsem članom enako in vsem po isti ceni. Vsako utemeljeno pritožbo v tem pogledu odbor strogo obravnava.

Prve dni novega termina je v zadrugi naval. Par sto članov pritiska v trgovino,

vse hoče dobiti živila kolikor mogoče hitro, ker je vsak v bojzni, da bo za njega zmanjkalo, ali pa se mu resnično mudi domov.

V taki gneči je vse nervozno, razdraženo in občutljivo. Padajo pikre besede na personal, upravni odbor itd. Vsega so krivi drugi, samo članstvo, ki po nepotrebnem dela naval in gnečo, ne.

Zaloge so takšne in tako razdeljene, da dobi vsak član od prvega dne novega termina pa do zadnjega, enako količino živil, pa če se drenja ali ne.

Vnovič prosimo člane in njihovih svojce, da se v bodoče varujejo neprimernih nastopov in neupravičene kritike, sicer bo vodstvo zadruge primorano, da izloči take člane iz zadruge, da napravi v zadrugi

končno prepotrebni red in disciplino, ker je to pogoj za pravilno in redno poslovanje.

MAKSIMIRANJE.

Članom sporočamo, da smo s takojšnjo veljavnostjo uvedli sledeče maksimiranje blaga v nadrobni prodaji, in sicer:

Moka pšenična (moka ržena, zdrob pšenični in žikin zdrob) $\frac{1}{2}$ kg enotne in $\frac{1}{2}$ kg ničlerice na osebo mesečno (ali pa: isto količino ržene moke in pšen. zdroba).

Moka, koruzna: $1\frac{1}{2}$ kg na osebo mesečno.

Zdrob, koruzni: $\frac{1}{2}$ kg na osebo mesečno.

Moka, ajdova: 2 kg na družino (knjižico) mesečno.

Testenine: $\frac{1}{4}$ kg na osebo mesečno.

Sladkor: za prva dva družinska člana (mož in žena) po 1 kg mesečno, za ostale družinske člane po $\frac{1}{2}$ kg mesečno.

Mast: $\frac{1}{2}$ kg na osebo mesečno.

Riž: $\frac{1}{4}$ kg na osebo mesečno.

Milo: (pralno enotno) $\frac{1}{4}$ kg na družino mesečno. (Milo sivo IIa se prodaja prosto).

Sol: na družino do 3 članov 1 kg mesečno, od 4—5 članov $1\frac{1}{2}$ kg mesečno, nad 5 članov 2 kg mesečno.

Olje jedilno vseh vrst:

s člansko knjižico z:

1 druž. članom	0'50 Lit.
2 " "	0'50 "
3 " "	0'75 "
4 " "	0'90 "
5 " "	1'— "
6 " "	1'20 "
7 " "	1'40 "
9 " "	1'75 "
8 " "	1'50 "
10 " "	2'— "

Za bolnike, če predlože zdravniško izpričevalo od pristojnega železniškega zdravnika, se izda na bolujočo osebo mesečno še $\frac{1}{2}$ lit. na gornji kvantum.

Koruzna v zrnju se ne prodaja.

Gospodarski in tržni pregled

Mast in olje.

Če ne izide dne 1. junija posebna uredba o maksimiranju masti in olja, bo zadruška dobavljala in oddajala članom mast in olje tudi v bodoče v odmerjenih količinah.

Vsem zadrugarjem — naročnikom mleka!

Zadruga v sredini maja svojim odjemalcem ni mogla dostaviti mleka.

Zadnje dni pa nam je končno vendarle uspelo, da smo si iz Ljubljanske province osigurali neko količino mleka, katerega bomo sedaj zopet dostavljali članom po novem razdelilniku. Zadruga bo pri tem seveda v prvi vrsti upoštevala one družine s številnimi otroki, ki so mleka najbolj potrebni in prosimo, da člani to upoštevajo.

Po možnosti pa bomo od zdaj naprej dobavljali polno količino mleka.

Ker pa mleka po prejšnjih cenah nismo mogli več dobiti, smo prisiljeni, prodajati mleko odslej po maksimalnih cenah, t. j. Din 550 za liter, ker nam ga nihče ceneje ne dobavi.

Poraba živil.

Glede nabave živil našim članom svetujemo, da se oskrbijo v prvi vrsti z živil, ki jih ima zadruga še na zalogi in ki pomenijo poglavitno hrano v današnjih časih. Člani naj si nabavijo zlasti fižol, ješprenj in druge artikle, ki se hitro ne pokvarijo; trošijo naj pa one, ki ne trajajo dolgo. Ne kupičite torej koruznih izdelkov, luščene kaše in ajdove moke; ta živila se v poletnih mesecih, zlasti v zaprtih vrečkah, kaj rada pokvarijo.

Nabava čevljev.

Občuti se veliko pomanjkanje čevljev. Zaradi tega zadruga ne more do nadaljnega izdajati za posamezno osebo več parov čevljev.

Milo.

Milo se v znanih tovarnah Schicht, Zlatorog in Hubertus ne izdeluje in ne dobavlja več. Zadruga je za prejšnji in sedanji termin razdelila zalogo tako, da se oddaja na knjižico le $\frac{1}{4}$ kg mila.

Drva in premog.

Zadruga je imela veliko zalogo zdravih bukovih drv, po kateri so člani pridno posegali, tako da se je zaloga že precej zmanjšala; vendar upamo, da bomo z novimi nabavami v stanju članstvo z drvni tudi v bodoče redno oskrbovati.

Ker je dobava premoga iz Trbovelj in Zagorja za sedaj še nemogoča, je vodstvo zadruga izposlovalo od Trboveljske družbe, da nam je dobavljala premog iz Kočevja.

Stare naročbe bomo po dospelih pošiljkah izvršili, nova naročila pa bomo sprejemali takoj, ko jih bo Trboveljska družba prevzemala.

Trboveljska premogokopna družba pa nam je sporočila, da ji ne bo mogoče dobaviti tolike količine kočevskega kockovca kot znašajo naročila. Zato je bila zadruga primorana, sprejeti tudi dobavo orehovca, ki je po dosedanjih pošiljkah sodeč tudi jako lep.

Člane ponovno opozarjamo, da si pred nabavo drv sami drva ogledajo, da ne bo potem nepotrebnih pritožb. Popolnoma suhih drv danes sploh ni dobiti in moramo biti zadovoljni, da imamo vsaj to, kar je na zalogi.

Obdelujte vsako ped zemlje — gojite male živali!

Članom priporočamo, da svoje vrtove in v najem vzeta zemljišča najskrbneje obdelajo. Niti košček zemlje naj ne bo izkoriščen! Sadite zlasti zelenjavo za jesen in zimo, t. j. krompir, fižol, zelje, peso itd. Vse vam bo prišlo prav.

Kdor le more, naj goji zajce, ki dobro nadomeščajo drago goveje in telečje meso. Krma za to žival se lahko povsod dobi.

Na potu v zadružno prodajalno.

(Resnična zgodba).

Naš zvest član Janez K. jo ubira po nalogu svoje boljše polovice z nahrbtnikom in nabavno knjižico v prodajalno zadruge in med potjo sreča svojega znanca Jurija Zgago, nakar se razvije med njima sledeči razgovor:

Jurij: No, Janez, kam jo pa mahaš?

Janez: V našo Nabavljalno zadrugo v Šiško!

Jurij: Po kaj pa vendar Janez, saj nič nimajo.

Janez: Zmanjkalo nam je masti, olja in sladkorja.

Jurij: Veš, oni strojevodja iz Šiške, ki stanuje pri stari cerkvi, je pravil sestri bratove žene, da je zadružna prodajalna prazna in da nič nimajo.

Janez: Radoveden sem, kaj je na tem resnice, zato se moram požuriti v prodajalno zadruga, ker mi je žena to naročila. Veš, danes v teh časih ne smeš nobenemu verjeti, še svojemu bratu ne. Pa z Bogom Jurij, pa brez zamere.

Jurij: Pa zdrav bodi, dobil ne boš nič in greš zastoj, boš videl!

Janez jo ves v skrbeh maha proti zadruzi in ko pride bliže, zapazi pred prodajalno polno koles in vozičkov. — Ej šment, kaj pa to pomeni, menda ne bodo vozili tale „nič“ na vozičkih domov! — Ko stopi v lokal, vidi polno ljudi pri blagajni in pultih, prava gneča kot še nikoli. Ko se čez dalje časa pririne do blagajne, odda knjižico in narekuje blagajniku.

Janez: Imam 5 oseb in bi rad 150 kg masti.

Blagajnik: Očka, Vam pritiče 250 kg masti, ali ne boste vzeli vsega?

Janez: Salamensko, lej ga no, ti pa še ponujajo, potem pa le ne bo res, da vsega primanjkuje. Pa dajte 250 kg, bo stara še bolj vesela. Potem pa 2 kg sladkorja.

Blagajnik: Lahko dobite 550 kg, če hočete zzeti vso količino, ki Vam pripada.

Janez: Kar sem z njim, saj bom plačal pošteno, samo da mi date. Rad bi tudi 1 kg soli in 1 kg riža in 2 kg koruznega zdroba, 1 lit. olja ter 2 lit. kisa.

Blagajnik: Prav vse dobite, če želite, če ne, boste pa drugič med mesecem ostalo dobili.

Janez: Moke tako nimate, ker je cela Ljubljana brez nje. Z ženo sva jo pa pravočasno nakupila, ko je bilo še vsega dovolj na razpolago. Zato ne bom sitnaril zaradi moke, naj jo pa drugi dobe, ki so bolj potrebni in ki se niso brigali, ko je bila priložnost za to.

Blagajnik: Očka, Vi ste pa izjema, prava bela vrana. Tako pa še ni nihče govoril; večina članov zabavlja in se jezi na nas, ker nimamo dovolj moke, čeravno ni to naša krivda, temveč so krive razmere, v katerih živimo.

Janez: Vidite, mene so strašili, da je zadruga prazna, da ničesar nimate, sedaj pa vidim, da ste še kar dobro založeni, da ste skrbeli za člane in da so te govorce le obekovanja in laži, katere raznašajo nekateri zlobni jeziki med članstvo.

Ko se je Janez s polnim nahrbtnikom vračal iz zadruge proti domu, je zopet srečal svojega znanca Jurija Zgago, ki je ves začuden obstal, ko je videl, da nosi Janez poln nahrbtnik živil iz železničarske zadruge, in to v teh časih, ko so vse trgovine prazne in se ničesar več ne dobi. Torej vendar ni res, da je zadruga prazna in da ničesar nima.

Janez: Veš, Jurij, hotel si me prav pošteno potegniti, da nima zadruga ničesar, in vendar je to laž, o tem sem se sam prepričal. Jurij, vsega imajo, le moke niso dosti dobili od mesta, katero jim dolguje in še veliko količino, vsa druga živila, kakor mast, olje, riž, testenine, sladkor itd. pa imajo, in to je poglavitvo za nas.

Veš, Jurij, drugič pa ni treba verjeti obrekovanjem in lažem, ki jih raznašajo zlobni jeziki o zadrugi in se preje prepričaj, kaj je resnice na takih govoricah, preden boš to naprej pripovedoval, sicer Te bodo lepega dne pošteno za jezik prijeli!

Pa z Bogom Jurij, in pobjljšaj se, dokler je še čas!

Jurij: Veš Janez, jaz pa še vseeno ne verjamem, da ima zadruga res še kaj živil...

Urednikov zaključek zgodbe: Tomaž Nevejetni, da se skriješ pred zadrugarjem Jurijem Zgago!

Še nekaj razgovorov o moki in drugem.

Ko je naša zadruga še v redu dobivala moko iz Banata, jo je lahko med svoje člane razdeljevala v poljubni količini. Mnogi člani pa so naročevali moko sami, češ da jo dobijo (zaradi prostega prevoza!) ceneje, niso pa pri tem jemali vpoštev kvalitete.

Danes je situacija drugačna: moke iz Banata ni, Prevod in mestni prehranjevalni urad, ki nam bi moko morala dobavljati, tega ne moreta, ker je nimata, od drugod jo pa prav tako ni mogoče dobiti; danes pa bi morala zadruga biti tista, ki naj bi imela na zalogi moko za vse članstvo in za več mesecev naprej. Zaloga, ki jo je nabavila zadruga pred božičem, je bila res precejšnija; toda do februarja je polagoma skopnela, ker so se člani z njo oskrbeli v zadostni količini, seveda kolikor je bilo to z ozirom na zalogo samo in na finančno stanje članov mogoče. Previdne gospodinje so z moko varčevale in niso prišle takoj v zadrego, ko je bilo uvedeno maksimiranje, povsod pa ni bilo tako.

Srečam člana, ki se je začel takoj hudoovati in zadrugi očitati, češ da izdaja samo 1 kg pšenične moke na osebo in mesec. Doma da ima samo še 2 kg bele moke. Kaj naj počne s tem! — Dejal sem mu, da bi si moral nabaviti nekaj več moke takrat, ko jo je lahko dobil 20 kg na osebo. Zakaj ni mislil ob pravem času na to?

Nekaj dni kasneje me nagovori drug član. Prav prijazno me vpraša, če ima zadruga še kaj pšenične moke. Ko mu povem, da jo lahko dobi, vendar samo v maksimirani količini, se začudi, da ima zadruga vendar še kaj moke, dočim je drugod sploh ni dobiti. Hvala Bogu, pravi, da sem si jo, kot mnogi drugi, pred maksimi-

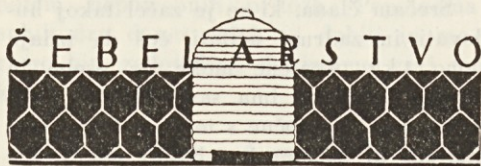
miranjem nabavil nekoliko več; zato tudi danes še nisem čisto brez nje.

Moj stari znanec upokojenec S. me na ulici prav trdo prime: Kaj pa je z drugo, saj nima ničesar! Vprašam ga, česa zadruga nima. Moke že ni, pravi, ali vsaj premalo jo ima. Razložim mu situacijo. Moko smo dobivali iz Banata; zdaj to ni več mogoče. 7 vagonov moke, ki je bila določena za našo zadrugo, nam mestni prehranjevalni urad še dolguje. Od druge strani je tudi ne dobimo. Zato je zadruga še ob pravem času uvedla maksimiranje, tako da člani vendarle še nekaj dobijo iz pičlih, prihranjenih zalog. Zadruga ima na razpolago še druga živila, ali večina njih je morala maksimirati in dobi vsak član brez razlike določeno količino, kolikor oseb pač šteje njegova družina. Izjeme ni prav za nobenega!

Moj znanec je bil zadovoljen s pojasnilom, samo glede moke je bil v skrbeh. Povedal sem mu še, da je vodstvo zadruge storilo vse, kar je bilo mogoče, da dobimo moko. Če se nam to posreči, bo takoj in pravično razdeljena med članstvo.

Nekateri člani in njih svojci raznašajo o zadrugi in njenem poslovanju neresnične vesti. Opozarjamo, da bo odbor, ki si je svest, da ne zasluži nobenih očitkov, posej proti njim postopal sodnijsko. Primeri in rezultati bodo objavljeni v našem listu.

L. J.

F. Robida:

Železničarska čebelarska zadruga

se nahaja po svojem desetletnem obstoju zopet takorekoč v svojem razvojnem štadiju. Težki časi, v katerih živimo, niso prizanesli nikomur, tudi ne našemu združnemu življenju. Razmejitvev slovenskega ozemlja je imelo za posledico izgubo polovice članov iz severnih krajev naše Slovenije. Od 580 članov je zadruga

izgubila 190 zadrugarjev ter na povečanje članstva skoro ni niti misliti, razen če bomo mogli, apelirajoč na dobrohotnost in uvidevnost oblasti, razširili delokrog zadruge tudi na ozemlje Julijske Benečije.

Čebelarska zadruga je v toliko na boljšem sedaj, kot pa ob začetku svojega delovanja pred 10 leti, da je oskrbljena z vsemi mogočimi čebelarskimi potrebščinami, ki so vse tudi že plačane, da razpolaga s potrebnim obratnim kapitalom ter da more nuditi svojim članom vse čebelarske potrebščine, v kolikor jih ima še na zalogi in v kolikor se morejo v sedanjih razmerah sploh še dobavljati. Tudi člani v Ljubljanski provinci se morejo oskrbovati z vsem potrebnim, ker so vozne ugodnosti ostale neizpremenjene. Zaradi izrednih razmer pa je zadruga prisiljena, da prodaja posamezne predmete le za gotovino.

Upravni odbor zadruge se je obrnil na eksc. Visokega Komisarja s prošnjo, da se dovoli poraba denaturiranega sladkorja po 10 kg na panj. Kakor so časi kritični, tako je tudi vreme nestalno in skrajno neugodno za uspešno čebelarjenje. Pomladanska paša je bila v dežju, kaka bo poletna in jesenska paša, ne moremo prerokovati, eno pa je gotovo, vsak izdatnejši prevoz na pašo odpade. — Treba se bo živjeti v razmere in dati slovo dosedanjim našim stalnim pasiščem; poiskati si bomo morali novih v naši najožji domovini, dokler se pač razmere ne uredi. Računati treba tudi s tem, da na pašo sploh ne bomo mogli voziti, ali vsaj večina čebelarjev ne. Kaj pa jeseni, če bo vreme skozi tako nagajivo? Treba bo na vsak način seči po sladkorju in upamo, da bo eksc. Visoki Komisar dovolil 100% povišanje količine sladkorja, t. j. od sedaj dovoljenih 5 kg na 10 kg za panj, pod istimi pogoji, t. j. dovoljenje finančne uprave itd. Čebelarska zadruga ima tega sladkorja še precej na zalogi, zato segajte pridno po njem, seveda v okvirju svoje dejanske potrebe in za gotovinsko plačilo. Kdor prej pride, prej melje — zadnji bi pa utegnili ostati

brez sladkorja, a njihove ljubljenske brez prepotrebne zimske hrane. Če pa že ne bomo rabili sladkorja jeseni za vzimljene — kar Bog daj — bo pa gotovo prav prišel spomladaj za zasilno ali pa špekulativno pitanje.

Te besede naj bodo našim čebelarjem zadrugarjem v tolažbo, da nismo nanje pozabili. Ker pri sedanjem pičem številu članstva ni niti misliti na izdajo lastnega čebelarskega glasnika, bomo pač zopet morali priobčevati čebelarske članke v edinem našem listu „Zadrugarju“. Gosp. urednika „Zadrugarja“ prosimo, da nam

zopet nakloni skromen kotiček v svojem listu, člane nabavljalne zadruge pa, da „Zadrugarja“ posodijo tudi tovarišu čebelarju, ki sicer ni član nabavljalne zadruge in zato tega glasila tudi ne dobiva. S tem pomagajte tovarišu čebelarju v izobrazbi po tiskani besedi, širite pa tudi združno idejo.

Čebelarji zadrugarji! Podpirajte železničarsko ustanovo! Marsikake hude krize smo srečno prestali, znašli se bomo tudi v tej ter uspešno delovali v procvit posameznika kakor tudi skupnosti.

Anekdote

Paganini.

Slavni italijanski virtuoz in skladatelj Paganini je na moč sovražil povabila na večere in čajanke, kamor je moral prinesiti še violino in igrati. Ko je nekoč gostoval v nekem italijanskem mestu, ga je ugledna dama povabila na čaj.

„Pa prinesite še violino s seboj,“ mu je ob slovesu dejala.

„Najlepša hvala,“ je odvrnil Paganini, „toda moja violina ne pije čaja!“

Bismarck in komik Dreyer.

Bismarck je pogosto obiskoval kopališče v Kissingenu in je pri tem tudi zahajal v gledališče, kjer je imel ložo čisto poleg odra. Nekoč je gostoval tedaj najbolj znani nemški igralec-komik Dreyer. Igral je vedno pred nabito polnim gledališčem, ki je burno ploskalo Dreyerju in nemškemu kanclerju Bismarcku.

Pri njegovi poslednji predstavi so poklonili Dreyerju zlat lovorjev venec s krasnim trakom. V znak svojega velikega spoštovanja do kanclerja, je stopil umetnik k Bismarckovi loži in venec z globokim poklonom ponudil državniku.

Bismarck se je nasmehnil, vzela venec, tedaj pa je pogledal na posvetilo, ki je bilo napisano na dragocenem traku, in se pričel na vse grlo smejati. Vrnil je venec igralcu in mu dejal:

„Tega pa res ne morem sprejeti. Poglejte!“

Na traku so stale besede: Največjemu komiku Nemčije.

Raztreseni Bunsen.

Nemški kemik Bunsen je bil zelo raztresen mož. Nekoč je neka gospa v družbi dejala Bunsenu, da ji je prav žal, ker nima otrok. Bunsen jo je vprašal: „Ali ima vaša gospa mama kaj otrok?“

Molk, ki je sledil temu vprašanju, je učenjaka napotil, da je dodal: „No, da, morda pa je možno, da je nerodovitost v vaši rodbini dedna.“

Slabo razumel.

Angleški igralec Bland je igral večinoma le majhne vloge, a še v teh ga je včasih močno polomil.

Nekoč bi moral povedati tole:

„Lord, grof Bellini je ušel!“

Pritekel je na oder in vzkliknil:

„Moj Bog, grofa Bellinija so ujeli!“

„Ne, ne!“ je vzkliknil šepetalec.

„Ne, ne!“ je ponovil Bland, „obglavili so ga!“

„Ušel je, ušel je! Bedak!“ je dopovedoval šepetalec.

„No, in tako je ušel, ta bedak,“ je končal Bland svojo vlogo.

Shaw.

„Nekoč so vprašali Shawa.

„Kaj mislite, da so vsi tisti, ki se poročijo v petek, nesrečni?“

Shaw je odgovoril.

„Seveda. Zakaj pa naj bi bil ravno petek izjema.“

Smešnice

Skromni gost.

„Prinesite mi porcijo juhe, pa ne preveč redke, niti preveč goste, malo soljene, pa ne preveč; prinesite mi potem telečjo pečenko, prav zapečeno, ne premastno, ne premršavo, zraven malo krompirja s peteršiljem, toda ne preveč debelega, a niti predrobnega. Potem prosim še češnjevo torto, toda češnje ne smejo biti presladke, a niti grenke, bolj mehke in brez pečka.“

„In kakšne zobotrebce želi gospod? Izdelane v baroku, rokokou, gotskem stilu, renesansi, futurizmu ali pa celo v narodnem slogu?“

Med možem in ženo.

„Ni bilo treba, da si mi v družbi javno in glasno povedala, da sem tepec. Lahko bi mi bila samo diskretno namignila, pa bi vedel, kaj sem!“

Družinski posli.

Neki mlad častnik je bil adjutant svojega očeta generala. Pri vojaških vajah je adjutant moral predati nekemu polkovniku očetov ukaz.

„Ekscelenca,“ mu je dejal, „oče vam je ukazal, da se morate takoj umakniti nazaj.“

Ves zaripel od jeze ga je polkovnik zavrnil: „Tako, to je rekel oče! In kaj je rekla mama?“

Zmotil se je.

Kupec pomerja v trgovini že petnajsti klobuk. Končno mu je pomerjanja dosti in pravi:

„Dajte mi ta klobuk. Ta mi je všeč!“

„Oprostite,“ mu odvrne prodajalec, „saj to je vaš stari klobuk.“